

[Ebba Strange]

er klart, at jeg godt vil vide lidt om, hvorfor de ikke gjorde det.

Men indtil videre vil jeg fortsætte med at stille spørgsmålene gennem retsudvalget, og så håber vi, at vi kan få en opklaring på nogle af de problemer, der stadig væk ligger uafklaret i denne debat.

Tinning (VS):

Jeg skal ikke beklage, vi ikke blev inviteret til forhandlinger med justitsministeren, slet ikke efter justitsministerens indlæg, men jeg vil godt beklage, at der stadig væk ikke er nogen, der vil gå ind i den diskussion, som nu også hr. Lenger var inde på, nemlig: hvad er så nogenlunde Danmarks rimelige andel af verdens flygtningeproblem? Justitsministeren ville ikke, de borgerligere ordførere vil heller ikke – nu vil de åbenbart spise frokost, og det har min forståelse – men vi er jo nødt til at få et svar, synes jeg, for det, som hele den borgerlige fløj gør lige nu, er at køre skræmmekampagne. Ih, hvor kommer der mange, siger de, vi kan jo ikke løse alle problemer. Så siger vi andre: jamen hvor mange mener I er den rimelige andel? Det var også det, både fru Ebba Strange og hr. Lenger spurgte om. Hvad nu, hvis denne lov betyder, at der ikke kommer ret mange, vil vi så supplere op og i givet fald til hvad? Hvor mange skal vi have?

Og nu vil jeg godt gøre spørgsmålet så konkret, at det er til at forstå.

Personbiler: i det 1. halvår af 1986 blev der herhjemme nyregistreret præcis 100.302 personbiler. Det er sådan, at på verdensplan produceres der om året 27 mill. personbiler. Ganger vi dette halvårstal med 2 og får et årstal, ser vi, at vi i Danmark hvert år – i hvert fald i 1986 – over vores åbne grænse modtager 0,74 pct. af verdens personbilproduktion. Hvad nu, hvis vi skulle tage 0,74 pct. af flygtningestrømmen, ikke dem i lejrene, men af strømmen? Så skulle vi tage 7.400, ikke asylansøgere, men flygtninge om året. Spørgsmålet kan altså udtrykkes: mener de borgerlige ordførere, mener justitsministeren, at vi skal modtage lige så mange flygtninge pr. år over vores åbne grænse, som vi modtager personbiler over vores åbne grænse? Det må være så tilpas enkelt, at der kan svares ja eller nej, og vi er nødt til at få nogle tal på det her, fordi den platte skræmme-

kampagne, som køres, simpelt hen ikke er til at holde ud at høre på; den kan i øvrigt heller ikke bruges til noget. Altså: skal Danmark, det rige land, som det er, som statsministeren sagde i sin åbningstale, modtage lige så mange flygtninge, som vi modtager personbiler?

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Mødet genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.34

Mødet genoptaget kl. 13.30

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om afgift af renter af forbrugslån.

Af ministeren for skatter og afgifter (Foighel).

(Fremsat 7/10 86).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 4–6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 6:

Forslag til lov om ændring af lov om stempelafgift. (Stempelafgift på kontokøb og leje af visse forbrugsgoder samt forhøjelse af stempelafgift på visse pantebreve m.v.).

Af ministeren for skatter og afgifter (Foighel).

(Fremsat 7/10 86).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om ændring af lov om køb på kredit.

Af justitsministeren (Ninn-Hansen).
(Fremsat 7/10 86).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 14:

Forslag til lov om ændring af lov om markedsføring.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 7/10 86).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Lykketoft (S):

Socialdemokratiet er ikke uenig i regeringens hensigt om at gribe ind over for den meget store vækst i det lånefinansierede privatforbrug, men vi er uenige i den måde, man har udformet indgrebet på.

Den renteaftgift på såkaldte forbrugslån, som er et af hovedelementerne i forslaget, har en lang, lang række svagheder og mærkværdigheder i sig. Forslaget rammer helt utvivlsomt hårdt yngre familier, børnefamilier, familier med jævne indkomster og familier, der bor til leje, en række af de familietyper, som det netop var skattereformpartierne fælles hensigt at lette vilkårene for.

Nu foreslår man, at netop denne type af familier skal have værdien af deres rentefradrag på de såkaldte forbrugslån skåret ned fra 50 til 30 pct. i 1987 – allerede i 1987, skulle jeg vel sige, for da vi forhandlede skattereform, var vi enige om, at de højindkomstagere, der skulle have deres rentefradrags værdi skåret ned fra 73 til 50 pct., i visse situationer skulle have en overgangsperiode på helt op til 5 år, før det skulle slå igennem. Vi var også enige om, at dem, der havde lav indkomst, og som på grund af de hidtidige skatteregler havde betalt en alt for høj rente, men havde den lille skattebesparelse, ville vi ikke berøre med ændringer i fradragsreglerne, heller ikke for gamle lån.

Det kommer man altså med nu, og samtidig kommer man med forslag om en forhøjet stempelafgift på ejerpant og løsørepan, som igen især vil ramme de mindre velkonsolide-

rede, dem, der ikke allerede ligger med store ejerpantebreve til sikkerhed for nuværende og fremtidige forbrugslån.

Der er ingen tvivl om, at dette indgreb vil være meget effektivt over for de fattiges kreditkøb, men der er heller ingen tvivl om, at det vil være meget lidt effektivt over for alle, der har erhvervsformue eller formue i fast ejendom.

Samtidig indfører man jo en hel, hel masse sondringer, som vi ellers hidtil har været enige om var umulige.

En konsekvens af forslaget er, at erhvervsdrivende stort set vil slippe fri. Hvis der er nogen, der kan finde vedkommende, så vil jeg gerne have navnet. Det vil være meget, meget svært at finde en landmand i det her land, som kommer til at betale renteaftgift. Hvorfor det? Jo, fordi det vil være muligt for enhver erhvervsdrivende – det spiller naturligvis en ganske særlig rolle for landmændene – at belåne hele værdistigningen på erhvervsjendommen ved den 18. alm. vurdering, uden at det udløser én eneste krone i afgift, selv om hele belåningen er sket til privat forbrug.

Denne konstruktion for de såkaldte erhvervsdrivende vil skabe en ekstra interesse hos de gamle leasingkunder for nu at gå ind i ejendomsinteressentskaber, så man via anvendelsen af skattereformens virksomhedsordning kan undgå både rentefradragsbegrænsningen efter skattereformen og den nye renteaftgift på tillægslån.

Det synes jeg er usmagelige konsekvenser af det forslag, der fremsættes.

Der er overhovedet ingen tvivl om, at renteaftgiften angriber grundforudsætninger, som parterne i fællesskab lagde til grund, da vi lavede skattereformen. Der er heller ingen tvivl om, at man både i stempeloven og i renteaftgiftsloven kommer med sondringer, hvor den nuværende skatteminister har slået ti kors for sig og sagt, at man var fuldstændig ude af stand til at foretage disse sondringer på nogen rimlig måde.

Der er heller ingen tvivl om, at man med dette forslag om renteaftgiften retarderer, hærsarder mulighederne for en smertefri indkøring af indkomstskattereformen ved at overbelaste skatteadministrationen netop i indkøringssfasen.

Det synes vi i Socialdemokratiet ikke er acceptabelt, og vi beklager, at regeringen ik-

[Lykketoft]

ke forud for sin udformning af kartoffelpakken har taget en egentlig forhandling med skattereformpartierne for at undgå konflikt med skattereformen og undgå, at svagheder i selve reformen, som i sig selv måske var acceptable og af mindre betydning, nu bliver til groteske huller ved, at man netop overbelaster de konstruktioner, vi har lavet i skattereformen, ved at lægge renteaftgiften oveni.

Som jeg sagde indledningsvis, har Socialdemokratiet netop udtrykt sin store interesse for at være med til at finde acceptable indgreb over for det lånefinansierede forbrug. Vi mener, at det bedst kunne ske ved en direkte indsats over for pengeinstitutterne, over for nye grå, realkreditgivende virksomheder, enten ved rationering eller afgiftsbelægning eller en kombination heraf, når der var tale om nye lån. Det havde i hvert fald undgået sammenstød med skattereformen, og, hvad der er en vigtig pointe, som statsministeren åbenbart havde overset i går: det ville ikke have medført væsentligt andre eller væsentligt mere besværlige sondringer eller kontrolprocedurer end dem, regeringen nu skaber med de to lovforslag om renteaftgift og om stempelafgiftsændringer.

I stedet for at forhandle hævder regeringen spidsfindigt, at renteaftgiften er en ny punktaftgift, der ikke har noget med skattereformen at gøre. Det synes jeg er et interessant synspunkt, for hvis det synspunkt godkendes, så betyder det, at ethvert indgreb, der afholder sig fra paragrafrettelser i selve skattereformlovene, er uden for aftalen, også uanset hvor meget de antaster reformens fordelingsvirkninger, også uanset hvor meget de antaster de praktiske forudsætninger for aftalens gennemførelse.

Man skulle tro, at det var en meget farlig konklusion netop for den borgerlige regering og de partier, der deltager i den. Det kan jo få vidtrækkende konsekvenser, ikke mindst med en anden regering og et andet flertal i det her Ting. Men vi kan juridisk naturligvis ikke forhindre regeringen og de radikale i mod vort råd at lave denne meget snævre fortolkning af, hvad der er skattereformens rækkevidde.

Hvad vi derimod kan forestille os tanke-mæssigt, er det årelange raseri og hysteri og postyr, der ville være blevet udløst hos de borgerlige partier og i den borgerlige presse, hvis det var en socialdemokratisk regering,

der et halvt år efter, at man havde lavet en skattereform med en borgerlig opposition, havde fremsat et lovforslag om at beskære rentefradraget for visse lån fra 50 til 30 pct. Man ville have skreget: forligsbrud! Forligsbrud! Forligsbrud! Forligsbrud! Det synes jeg er interessant.

Hvis jeg skal vende mig til de konkrete kritikpunkter, vi har vedrørende det forslag, der er fremsat, vil jeg fastslå, at vi må fralægge os ethvert medansvar for det administrative kaos, man er ved at lave for en ellers velforberedt indkomstskattereform.

Vi mener, forslaget vil ramme tilfældigt, også helt tilfældigt i sine grænsedragninger, som skatteministeren så ofte har sagt: de umulige grænsedragninger mellem erhvervs-lån og privatlån, mellem lån til bolig og lån til andet forbrug.

Vi finder det helt uacceptabelt, at de erhvervsdrivende skal slippe så let i forhold til lønmodtagerne.

Vi finder det besynderligt, hvordan man drager grænsen mellem de gamle og de nye lån. Hvad er f.eks. begrundelsen for, når man nu vil undtage boliglån, at man siger, at det skal være lån, der har en vis løbetid, optaget før 7. oktober 1986, og så skal de være fuldt ud sikret med ejerpant i boligen? Hvad er det, der gør et lån af fuldstændig samme karakter på fuldstændig samme realkreditlignende vilkår i det samme pengeinstitut, men sikret med et sælgerpantebrev i den ejendom, man har haft tidligere, mere odiøst end et lån, der er sikret med et ejerpant? Det er endnu et eksempel på en fuldstændig vilkårlighed i den måde, man afgrænser på.

Hvad er det, der gør, at de, der har haft lån til køb af andelsboliger, de, der har lånt penge til betaling af indskud eller istandsættelse af en lejebolig, skal rammes, medens de, der har sikret sig ved en bestemt pantsætning af nogle udgifter til en ejerbolig, ikke skal rammes?

Og hvordan har man i grunden forestillet sig, at det her skal administreres? Hvad er det for en grad af oplysningspligt fra pengeinstitutternes side, man vil have for at sikre sig, at man ved, hvornår lånene er optaget? Hvad løbetiden er? Hvad er det i øvrigt for en løbetid? Er det den, det kunne se ud til at være den 7. oktober? Eller var det den, der var fastsat oprindeligt, da lånet blev aftalt, og som kan have forskubbet sig?

[Lykketoft]

Hvordan vil man kontrollere alt det her? Det kunne det være interessant at høre noget om, hvis der altså er nogen, der fremturer med, at forslaget skal vedtages.

Det kan også blive interessant under udvalgsarbejdet – det tror jeg vil være af særlig interesse for fru Aase Olesen – at studere de særlige virkninger i retning af sambeskatningens genindførelse, som er indeholdt i forslaget.

Det kunne blive interessant at få at vide, hvad årsagerne er til, at man nu skal til at lave nogle, så vidt jeg kan se, helt absurde beregninger for at undgå, at renter, der vedrører 1986 for folk med forskudt regnskabsår, kommer ind. Det kan kun være et meget lille figenblad, regeringen har opfundet for dog at have et eller andet at stå imod med i den meget interessante diskussion om tilbagevirkende kraft, som jeg forstår raser i de borgerlige folketingsgrupper.

Jeg vil godt sige to ord om det med den tilbagevirkende kraft. Jeg synes i og for sig, at udtrykket tilbagevirkende kraft er et af de fra denne talerstol i skattepolitiske debatter mest misbrugte udtryk overhovedet. Der er ingen som helst tvivl om, at man med den måde, man har udformet dette indgreb på, ikke laver lovgivning med tilbagevirkende kraft i juridisk forstand – det mener jeg bestemt ikke – men selvfølgelig påvirker man da konsekvenserne af en lang række dispositioner, som folk i god tro har foretaget under de gamle regler. Det kan jeg da godt forstå at en masse mennesker, især i forhold til en borgerlig regering, føler sig besvagne over.

Må jeg afslutningsvis gøre nogle ganske få bemærkninger til de andre lovforslag ud over nr. L 5 og L 6, som behandles sammen med dette forslag.

Regeringen har foreslået ændringer i kreditkøbsloven, hvor man vil hæve mindsteudbetalingen ved afbetalingskøb. Det er ikke et indgreb, vi synes er så frygtelig grusomt, men vi kan se, at indgrebets effektivitet allerede antastes af en række kædeforretninger, der snakker om at etablere egne banker, og forslaget er vel i det hele taget ikke uden praktiske problemer.

Man kan sige om det, som om udformning af de to første forslag, jeg har omtalt, at det er endnu et eksempel på, at regeringen er rasende effektiv over for meget lidt velstående menneskers kreditkøb og meget, meget

lidt effektiv over for de mere velståendes måde at stifte gæld på.

Med hensyn til forslaget om ændring af markedsføringsloven vil Socialdemokratiet anlægge det synspunkt, at vi finder ligesom regeringen ikke, at det er god markeringsføringsskik, at man har rentefrie kreditordninger. Ændringen kan være hensigtsmæssig, fordi den rentefrie kredit, som den i dag eksisterer, giver en mangel på gennemsigtighed i prisdannelsen. Vi mener egentlig, at den kreditform allerede før denne dag burde have været standset af Forbrugerombudsmanden som dårlig markedsføringsskik. Det er altså ikke et forslag, vi kan vende os imod med nogen form for harme, men det er sandelig heller ikke et forslag, vi synes kan bære den øvrige kartoffelkur igennem i dens nuværende udformning.

Collet (KF):

Den løbende gældsætning til udlandet er Danmarks sidste tilbageværende økonomiske problem. Ellers går det rigtig godt. Beskæftigelsen er voldsomt bedret, statsunderskuddet væk, renten halveret, inflationen i bund, den økonomiske vækst flot og investeringsstigningerne verdensrekord.

Kun ét økonomisk problem savner i dag sin løsning: den løbende gældsætning til udlandet. Årsagen til denne gældsætning er underskuddet på betalingsbalancen. Danmark bruger mere, end Danmark tjener. Vi sparer for lidt op og køber for meget. Vi danskere har en bundplacering i OECD, når det drejer sig om opsparing. Forbruget herhjemme er ganske enkelt for stort.

Der er mange måder at indskrænke forbruget på. Man kan opkræve højere moms, øge de direkte skatter eller forhøje afgifterne. Men ingen af disse måder finder befolkningen rimelig. Den besked har vi da også fået på vælgermøderne landet rundt. Men vi har også fået en anden besked det sidste års tid fra vælgerne. Gang på gang har vi hørt forslaget: hvorfor gør I ikke noget ved al den långivning til forbrug? Hvorfor gør I ikke noget ved al den låntagning til forbrug? Dette krav har lydt fra besindige vælgere både inden for regeringens og inden for oppositionens rækker. Resultatet heraf er da også, at der her i Folketinget i dag utvivlsomt er et kæmpeflertal, der ønsker at medvirke til, at

[Collet]

opsparingen herhjemme styrkes, måske et endnu større flertal.

Den maksimale nedsættelse af forbruget får man, hvis man samtidig belønner opsparing og gør det mindre lønsomt at stifte gæld, og det er præcis det, regeringens kartoffelkur vil sikre. Nogle af kartoffelkurens lovforslag belønner økonomisk dem, der sparer op. Disse lovforslag behandler vi senere i dag, og andre lovforslag – dem, vi behandler nu – vil gøre det mindre fordelagtigt at købe på kredit.

Som nævnt skyldes Danmarks løbende gældsætning til udlandet, at landet bruger mere, end landet tjener, men der er også borgere, der bruger mere, end de tjener. Faktisk er der en tæt årsagssammenhæng imellem disse to forhold, så den lovpakke, vi nu behandler, er skræddersyet til den opgave at påvirke de borgere, der bruger mere, end de tjener, påvirke dem til en mere samfundsgavnlig adfærd.

Samtidigt berører lovforslagene mindst muligt de borgere, som administrerer deres penge forsigtigt, som har sparet op, og som bruger mindre, end de tjener. Det er en meget krævende opgave at løse dette problem, for lovgivningsteknisk vil det være langt, langt enklere at hæve momsen eller øge de direkte skatter. Også administrativt ville det volde langt færre vanskeligheder, men da højere moms eller skat rammer de mennesker, som ikke belaster betalingsbalancen ved et for stort forbrug, hilser vi med tilfredshed, at regeringen ikke har valgt denne løsning. Regeringen har i stedet for valgt den mere retfærdige, men også mere komplicerede vej, nemlig at gøre det dyrere at låne til forbrug. Det er sigtet med de fire lovforslag, vi her behandler.

Et lovforslag lægger afgift på renter af forbrugslån, et andet lovforslag lægger afgift på langvarige kreditter, et tredje stiller forslag om en vis mindsteudbetaling ved køb på afbetaling, og et fjerde forhindrer omgælder ved at afskaffe langvarige rentefri kreditaftaler.

Jeg skal her ikke gå i detaljer med teknikken i lovforslagene, det gør vi i udvalgene. Dog vil jeg gerne her give tre markeringer. Jeg mener, at i udvalgene bør vi se nærmere på følgende ting:

For det første virkningen for ejere af andelsboliger.

For det andet muligheden for at skelne mellem ny og gammel gæld. Jeg tror, det bliver meget svært, det er uhyre teknisk kompliceret.

For det tredje tror jeg, vi må se nærmere på bestemmelserne i lovforslaget om rentefri kredit. Lovforslaget siger, at tre måneder skal være den længste periode, i hvilken man kan få rentefri kredit. Spørgsmålet er, om ikke man skal undersøge, om løbende måned plus 30 dage var en farbar vej.

Som jeg nævnte indledningsvis, er der i Folketinget et stort flertal, der vil begrænse det lånebaserede forbrug, så målet er næsten alle enige i, det er værd at notere sig. Uenigheden gælder altså ikke målet, uenigheden gælder kun midlerne, om man skal gøre det på den ene, eller om man skal gøre det på anden måde. Jeg tror, selv de socialistiske partier er enige i målet, men de har ikke selv fremsat forslag om, hvilke midler og hvilke fremgangsmåder de selv ville anvende for at nå målet.

Hr. Svend Auken bebudede forleden et alternativt lovforslag fra Socialdemokratiet. Dette bebudede han skulle godkendes på et møde i den socialdemokratiske folketingsgruppe i onsdags. Vi har ventet, og vi har ventet, men vi har endnu ikke set noget lovforslag. Gad vidst hvorfor. Kunne hr. Svend Auken og hr. Stavad ikke få forslaget igenem den socialdemokratiske folketingsgruppe? Fandt de ud af, at regeringens forslag, når alt kom til alt, alligevel var det bedste? Jeg synes faktisk, det er svagt, at Socialdemokratiet i denne meget, meget centrale økonomiske sag ikke har kunnet præstere et alternativt lovforslag.

Til dagbladet Information har hr. Stavad ganske vist redegjort for det alternative socialdemokratiske forslag, hvis det ellers nogen sinde kommer. Hr. Stavad siger til bladet, at Socialdemokratiet vil gennemføre en rationering af lånekapitalen. Det er naturligvis en løsning, men en vanvittig dyr og dårlig løsning.

Der er faktisk kun to måder at begrænse lånefinansieringen af det private forbrug på. Man kan enten som regering gøre det dyrere at låne til forbrug, eller også kan man, som Socialdemokratiet ønsker, rationere udlånskapitalen. Regeringen vil altså generelt øge låneomkostningerne, mens Socialdemokratiet ønsker en detaljeret kreditrationering

[Collet]

og en individuel, overordnet styring af kreditgivningen til den enkelte borger – hvis man ellers skal tro, hvad dagbladet Information har citeret hr. Stavad for den 9. oktober d.å.

Den socialdemokratiske løsning er kort sagt urealisabel og ufornuftig. Den vil kræve et kæmpestort administrativt apparat til sin gennemførelse. Tænk blot på Jyske Bank, der har 80.000 totalkonti, og Bikuben, der har 50.000 totalkonti! Skal man virkelig i hver enkelt situation afveje, om vedkommende skal have kredit eller ej? Hvem søren skal gøre det? Socialdemokratiets forslag – sådan er det jo med rationeringer – vil skabe et stort sort marked.

Der er ingen som helst tvivl om, at regeringens model for begrænsning af det lånefinansierede forbrug er den bedste løsning på problemet. Naturligvis er det ubehageligt for regeringen og regeringspartierne at skulle gribe ind i borgernes hverdag for at få dem til at hjælpe med at stoppe gældsætningen til udlandet. Men når det nu er stærkt nødvendigt, så er den valgte metode, nemlig opsparringsfremme og kreditkøbsbegrænsning, den mest skånsomme, den socialt mest afbalancerede og den mest retfærdige over for de berørte kredse af befolkningen.

Til sidst vil jeg knytte et par kommentarer til hr. Lykketofts betragtninger.

Hr. Lykketoft sagde, at lovforslag nr. L 5, altså det om afgift på renter af forbrugslån, har social slagside. Jeg ved ikke, om hr. Lykketoft var til stede i salen i går, hvor statsministeren oplyste, at de personer, som har 19 pct. af de højeste indkomster, betaler 52 pct. af renteaftgiften. Det kan man vist ikke kalde social slagside.

Så sagde hr. Lykketoft, at det ville være svært at finde en erhvervsdrivende, som vil blive ramt af lovforslaget. Der skal i og for sig kun være én forudsætning opfyldt, nemlig at rentefoden i virksomhedsskatteordningen ligger over kapitalafkastsatsen. Det er en teknisk sag, som vi måske kan vende tilbage til og dyrke i udvalget.

Hr. Lykketoft var inde på de betragtninger, vi også har hørt i pressen, nemlig at dette lovforslag, nr. L 5, er et brud på skattereformligetheden mellem regeringspartierne, Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet. Nu skal vi jo huske, at skattereformligetheden var et indkomstskatteforlig. Det var ikke noget

momsforlig, det var ikke noget afgiftsforlig, det var ikke noget ejendomsskatteforlig, det var ikke noget formueskatteforlig. Det var et indkomstskatteforlig, og det lovforslag, vi her behandler, har intet som helst med indkomstskat at gøre. Det har noget at gøre med afgifter. Lige så vel som man beregner momsen, beregner man en afgift, så det har intet med indkomstskat at gøre. Derfor kan man ikke engang i de mest teoretiske betragtninger forestille sig, at vi her har at gøre med et brud på indkomstskatteforliget.

Hr. Lykketoft nævnde også vanskelighederne ved at sondre imellem erhvervslån og privatlån. Det gør vi overhovedet ikke. Vi benytter de samme mekanismer, som vi benytter i skattereformen, og som Socialdemokratiet selv har været med til at vedtage, når vi skal beregne, hvad der går på privatkontoen, og hvad der går på erhvervskontoen. Så også på dette punkt må man sige at hr. Lykketoft er galt afmarcheret.

(Kort bemærkning).

Thoft (SF):

Må jeg starte med at ønske den socialdemokratiske skatteordfører tilbage til oppositionen. Det bliver debatterne jo ikke dårligere eller kedeligere af.

Det var nu hr. Collet, som bragte mig herop. Han sagde, at de socialistiske partier ikke selv har fremsat forslag. Det er rigtigt, at hr. Collets parti sammen med andre regeringspartier har forhindret, at vi i dag samtidig med regeringens forslag kunne diskutere SFs alternativ bestående af 7 forslag. Men det er ikke rigtigt, når hr. Collet siger, at de socialistiske partier ikke selv har fremsat forslag. SF har fremlagt et alternativ, men regeringspartierne har forhindret, at vi kunne diskutere disse forslag her i dag. De blev omdelt i aftes, og hvis hr. Collet har læst sin post i dag, vil han også have set dem.

Skattereformen blev solgt for ikke så længe siden på den måde, at nu ville opsparingen stige. Jeg synes, der må være noget grundlæggende galt i hr. Collets argumentation, når det nu, inden skattereformen er trådt i kraft, er nødvendigt at indføre nye foranstaltninger for at sikre opsparingen. Det var jo den opsparing, man solgte skattereformen på. Så vidt jeg kan se, må man have solgt skattereformen på et falsk grundlag.

[Thoft]

Til sidst vil jeg sige, at når det drejer sig om de konkrete forslag, som vi diskuterer lige nu, nemlig hvorledes man begrænser folks låntagning, så ville det have været rart, hvis, såfremt, ifald Folketinget kunne have diskuteret den begrænsning af adgangen til tinglysning af gæld i ejendomme til bolig- og fritidsformål, SF har foreslået.

Jeg beklager, at det ikke har været muligt at skaffe det nødvendige flertal på gruppeformandsmødet for, at vi kunne diskutere disse ting i dag. Jeg synes, det er en dårlig skik, at man ikke diskuterer tingene i sammenhæng, og jeg håber, at det alligevel i udvalget bliver muligt at få belyst en række af de ting, som fremgår af SFs forslag.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil godt sige til hr. Collet, at Socialdemokratiet har fremlagt nogle principper for, hvordan vi mener man kunne gribe ind over for långiverne i stedet for over for låntagerne, formentlig mest hensigtsmæssigt også i form af en afgift på nye lån og ikke en egentlig rationering. Det vil vi godt forhandle med andre partier om, men vi har egentlig ikke fundet det særlig hensigtsmæssigt at fremsætte et forslag, som alligevel ikke kan blive behandlet samtidig med det, som det borgerlige flertal i Tinget åbenbart ønsker at gennemføre. Men hvis der mod forventning er en reel forhandlingssituation, så vil vi meget gerne fremlægge det under forhandlingerne.

Så vil jeg godt til hr. Collets bemærkninger om, at det her var så rasende socialt afbalanceret, det havde statsministeren selv bevist i går med noget statistik, sige, at jeg undrer mig højt over, hvor statsministeren har den statistik fra, for der står i skatteministerens bemærkninger til lovforslaget, side 6, at det har man ikke statistisk belæg for at vide noget som helst om. Men det er da rasende interessant alligevel. Vi vil bore meget under udvalgsarbejdet for at få belyst de her ting.

Til belysning af den sociale balance kan hr. Collet da bekræfte, at en lidt større erhvervsdrivende – det behøver ikke at være en godsejer, det kan være en anden – som har fået en værdistigning på sin erhvervsjendom på 1 mill. kr. her ved den sidste vurdering,

med det her lovforslag kan gå hen og låne nøjagtigt 1 mill. kr. mere til køb af en lystbåd, og det koster så 5.000 kr. – hvis han ellers gider registrere sig i Industriministeriets register – efter et andet lovforslag, der er fremsat her? Han kommer ikke af med én eneste krone i afgift af sit forbrugslån efter det her lovforslag. Er det deri, den sociale balance består, hr. Collet? Nu må vi have det klart belyst.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg synes, det var meget interessant, at hr. Collet gav en meget klar definition af skatteforligets grænser. Skatteforliget omfatter efter den definition ikke rentefradraget. I hvert fald ikke, hvis man i en rentefradragsreform benytter ordet »afgift«. Det vil altså sige, at realitetsindholdet er, at spørgsmålet om rentefradraget ikke ligger i skatteforliget, og det synes jeg kun er udmærket. Enhver indskrænkning af rækkevidden af det forlig skal vi hilse særdeles velkommen. Det vil gøre det nemmere for et arbejderflertal at bygge en sammenhængende og god skattepolitik op, så det skal hr. Collet have tak for.

Det, der er problemet med den specielle form for afgift, regeringen kommer med her, er, at hvor vi ønsker, at rentefradraget selvfølgelig skal aftrappes dér, hvor det er de bedst stillede, der har nettogevinsten ved det, og hvor det er de dårligst stillede, der har nettoulempen, og hvor hele rentefradragsordningen er et system til at tage fra de fattige og give til de rige, så vil den afgift, regeringen kommer med, gøre nettoulempen for de fattige endnu større og lade de velstillede sidde tilbage med stort set de samme privilegier, som de havde i forvejen.

Derfor er det klart, at den ordning, hr. Collet kommer med, kan vi under ingen omstændigheder acceptere. Det interessante er altså, at skatteforliget ikke omfatter rentefradraget. Det skal vi andre vide at udnytte, når den tid kommer.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg har som hr. Lykketoft undret mig over tallene fra statsministeren i går: at 52 pct. af provenuet ved denne lovgivning skulle kom-

[Jes Lunde]

me fra folk, der tjente mere end 200.000 kr. Jeg har en lumsk fornemmelse af, at det, man har gjort, er, at man har fundet ud af, at 52 pct. af rentefradragene i øjeblikket ligger i denne gruppe, og det er meget sandsynligt. Men det er jo bruttoberegninger, og efter en periode, hvor folk har adgang til at få ned-bragt deres samlede balance og få udlignet positivposter med negativposter, tror jeg reg-nestykket ser helt anderledes ud. Men det må vi så få belyst i skatteudvalget.

Også jeg skal selvfølgelig hilse meget vel-kommen de bemærkninger, hr. Collet er kommet med om skattereformen. Når det engang er optrykt i Folketingstidende, vil jeg klippe det ud og hænge det over mit skrive-bord og være klar til at bruge det ved en se-ner lejlighed.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg vil godt bede skatteministeren klargøre et spørgsmål, der har forvirret den offentlige debat og mange politiske udtalelser – nemlig: skalnes der her mellem privat gæld og er-hvervsgæld? – og bede ministeren bekræfte, at det gøres der ikke. Jeg vil også godt bede ministeren bekræfte – når nogle politikere siger, at man bruger virksomhedsskatteord-ningen – at det gør man heller ikke alene. Det, man faktisk gør, er, at man skriver i loven, at erhvervsdrivende kan belåne deres erhvervsformue 100 pct. og slippe for afgif-ten, ganske uanset om de bruger lånet er-hvervsmæssigt eller privat, og ganske uanset om de optager lånet inden for eller uden for virksomhedsskatteordningen.

Ministeren må også være interesseret i, at der kommer klarhed over det her punkt i den offentlige debat, så jeg vil godt bede ham komme op og bekræfte denne fremstilling.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Jeg skal blot kort sige til hr. Lykketoft, at hans eksempel er fuldstændig rigtigt. Det gælder i øvrigt også, hvis en fast ejendom falder med 1 mill. kr. Så har det heller ikke nogen indflydelse.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg synes, der er grund til at takke hr. Collet for, at han hermed har bekræftet, at private erhvervsdrivende som hovedregel er fuldstændig uden for dette.

Der blev sagt noget fra hr. Lykketofts side, som jeg ikke mener bør stå uimodsiget. Hr. Lykketoft sagde i hvert fald tingene på en sådan måde, at det kunne misforstås.

Hvis den stakkels godsejer måtte låne en million kroner, fordi han nu har fået større friværddi, kunne det betyde, at den pågælden-de så, når han købte lystbåden, skulle strafes med en registreringsafgift. Det er vigtigt at få slået fast, at det ikke er hensigten. Af-giften på lystbåden er frivillig, og det er helt unødvendigt for den pågældende at lade sig registrere, da han jo har friværdien i ejen-dommen. Den forhøjede stempeltakst, som et andet lovforslag omhandler, er man naturlig-vis også fritaget for, fordi det jo er erhvervs-mæssig gæld, og derfor er der ingen grund til, at man skal pålægges den stempelafgift, for at man kan få lov til at købe den lystbåd.

Jeg synes, det er vigtigt, at hr. Lykketofts eksempel ikke får lov til at stå i en forkert sammenhæng her, og det er derfor, jeg forsø-ger ligesom at imødegå det.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Hr. Collet for en kort bemærkning, og så går vi tilbage til talerrækken.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Jeg vil bare lige til hr. Stavad sige, at jeg aldeles ikke kan bekræfte, at de private er-hvervsdrivende holdes udenfor. Vi anvender præcis den samme afgrænsning, som vi an-vender i skattereformen, til at fastlægge, hvad der er privat og hvad der er erhvervs-mæssig andel, og den afgrænsning har vi væ-ret enige med Socialdemokratiet om.

Fogh Rasmussen (V):

Midt i denne til tider tekniske diskussion er det, som om det fortaber sig, hvad der er det grundlæggende problem, vi står over for.

Det grundlæggende problem er, at der er et underskud af opsparing i Danmark. Når regeringen forventer et underskud på beta-lingsbalancen i 1986 på over 32 mia. kr., så afspejler det i virkeligheden, at der også er et underskud af opsparing på godt 32 mia. kr.

[Fogh Rasmussen]

En betingelse for at få balance på betalingsbalancen er, at opsparingen sættes kraftigt i vejret. Den nødvendige opsparing kan skaffes enten af den offentlige sektor eller af den private sektor. Jeg vil gerne understrege, at det er liberal politik, at den nødvendige opsparing skal skaffes til veje af den private sektor.

I dag er situationen imidlertid den, at den offentlige sektor har et lille overskud af opsparing. Det afspejler, at der nu er blevet overskud på de offentlige finanser. Til gengæld er der et voldsomt underskud af privat opsparing, og det afspejler, at de private investeringer er vokset langt kraftigere end den private opsparing. Den behårde økonomiske kendsgerning er, at hvis der er for lidt privat opsparing, så må den offentlige opsparing til gengæld være så meget større; ellers er det ikke muligt at få balance på betalingsbalancen.

Men det er ikke tilfredsstillende for os i Venstre eller for de andre regeringspartier, at det alene er den offentlige sektor, der skal sørge for den nødvendige opsparing. I praksis vil større offentlig opsparing være det samme som højere skattetryk, og det er helt uacceptabelt.

Den økonomiske sammenhæng er den, at jo større den private opsparing er, desto mindre offentlig opsparing er nødvendig, og jo lavere skattetryk er det muligt at køre med på længere sigt. Derfor ønsker Venstre en politik, der fremmer den private opsparing.

Regeringens såkaldte kartoffelkur går netop ud på at præmiere den private opsparing over en bred front.

For det første sker der en præmiering af større opsparing i eget hus. Regeringens forslag indebærer, at den huskøber, som præsterer en boligopsparing og yder en stor udbetaling ved køb af hus, også får en kontant fordel.

For det andet sker der en præmiering af opsparing til uddannelse.

For det tredje gøres det mere fordelagtigt at spare op til privat pension. Det sker bl.a. ved gradvis at afvikle de samspilsproblemer, som i dag fører til en hård aftrapning af sociale ydelser for dem, som har en privat pensionsindtægt.

Og endelig for det fjerde bliver det mere fordelagtigt at spare op og betale sit forbrug kontant fremfor at købe på kredit.

Alle disse foranstaltninger sigter på at øge den private opsparing og dæmpe forbruget, og Venstre kan derfor støtte regeringens forslag.

Allerede nu har vi så hørt mange klageskrig over, at kartoffelkuren vil indskænke det kreditfinansierede forbrug. Jamen det er faktisk også hensigten. Der er ingen grund til at strø sukker på den pille. Vi har i Venstre selvsagt ikke noget imod privat forbrug. Vi kan da godt unde danskerne de mange materielle goder, men det er vigtigt at sige, at vi ikke kan fortsætte med at stifte gæld til forbrug. Vi skal vænne os til at spare op, før vi køber.

Vi har også hørt, at indgrebet imod udlån til privatforbrug har social slagside. Hr. Lykketoft var inde på det. Den påstand er selvfølgelig helt hen i vejret. Nu har det allerede flere gange været omtalt, at der foreligger en undersøgelse, som klart viser, at det i hovedsagen er de højeste indkomstgrupper, der rammes af indgrebet imod forbrugslån. Der blev henvist til, at statsministeren i går under åbningsdebatten gav den oplysning, men for interesserede kan jeg supplere med at sige, at rent faktisk kan man også læse om undersøgelsen i Småtryk nr. 52 fra Budgetdepartementet, side 32 øverst. Der er undersøgelsen refereret.

Så siger hr. Lykketoft, at specielt forhøjelsen af stempelafgifterne, men vel i øvrigt generelt indgrebet imod kreditgivning til privatforbrug, er effektivt imod de fattiges kreditkøb. Hr. Lykketoft får faktisk fremstillet tingene, som om det er en stor fordel for dem, han kalder de fattige, at forbruge på kredit.

Nu vil jeg tro, at hr. Lykketoft er enig med mig i, at sådan som skattereglerne er, og sådan som inflationen forløber i øjeblikket, er det meget, meget dyrt for dem, hr. Lykketoft kalder de fattige, at købe på kredit. Altså må det være en hjælp at ansøre dem til ikke at købe på kredit og derved blive lokket ud i noget, som er uforholdsmæssigt dyrt, så jeg har svært ved at forstå hr. Lykketofts forargelse på de såkaldt fattiges vegne. Nu fik vi jo ikke nogen afgrænsning af, hvem det er.

Undersøgelsen viser altså, at det i hovedsagen er den bedst aflagte del af befolkningen, der finansierer et væsentligt forbrug ved kredit. Det har hr. Lykketoft også tidligere argumenteret for, og derfor er det svært at

[Fogh Rasmussen]

finde sammenhæng i hr. Lykketofts argumentation.

Nogle har hævdet, at kartoffelkuren er vendt imod de unge, der vil købe eget hus. Også den kritik rammer helt ved siden af. Det er da korrekt, at der fremover skal betales større afdrag i starten af et låns løbetid, men til gengæld bliver der bedre vilkår for at spare op til en større udbetaling og derved sikre en mindre gældsforpligtelse. Hvis det lykkes at sætte opsparingen kraftigt op, som sigtet er her, så vil renten falde. Et rentefald vil modvirke stigningen i startydelsen på boliglån. Normalt vil rentefald føre til højere ejendomspriser, men den større afdragsbyrde på boliglån vil trykke ejendomspriserne, og det er netop til gavn for de unge huskøbere.

Det er i debatten blevet hævdet, at forslaget om afgift af renter på forbrugslån har tilbagevirkende kraft. Jeg forstår faktisk ikke den diskussion. Det er korrekt, at afgiften også pålægges visse lån, optaget før lovforslaget blev fremsat i Folketinget, men det betyder da ikke, at loven har tilbagevirkende kraft. Loven betyder, at der pålægges disse forbrugslån, skal vi kalde det en tillægsrente. Hvad nu hvis det var pengeinstituttet, der satte renten op på et gammelt forbrugslån? Ville det så være tilbagevirkende kraft? Nej, alle ville mene, at det har pengeinstituttet selvfølgelig ret til. Hvad er egentlig forskellen på, at pengeinstituttet sætter renten op med f.eks. 4 pct., og at der pålægges en rentefald på reelt 4 pct.? Der er ingen forskel.

Regeringen og måske specielt Nationalbanken kunne gennem en generel rentestigning på kapitalmarkedet have tvunget pengeinstitutterne til at sætte renteniveauet 4 pct. op. Det ville også ramme gamle forbrugslån, og ingen ville have kaldt det tilbagevirkende kraft.

Nu siger regeringen så i stedet: vi vil ikke sætte renteniveauet 4 pct. op generelt. Vi ønsker tværtimod en lavere rente til erhvervslivets investeringer. Men vi vil forhindre et rentefald på forbrugslån. Vi vil gøre forbrugslån forholdsmæssigt dyrere. Det sker gennem en afgift på renter af forbrugslån, også af gamle forbrugslån, men det har intet med tilbagevirkende kraft at gøre. De, der mener, at denne afgift har tilbagevirkende kraft, må øjensynlig mene, at enhver rentændring har tilbagevirkende kraft, og det

ville unægtelig være en nydannelse i økonomisk og politisk tænkning.

Når det er sagt, vil jeg godt føje til, at selvfølgelig er den grænsedragning, der er foretaget i lovforslaget, ikke uden problemer. Der er tekniske detaljer, som bestemt bør undersøges nøje i udvalget, og det vil vi også aktivt gå ind i fra Venstres side.

Men ingen skal være i tvivl om, at efter Venstres opfattelse har kartoffelkuren et indhold og et omfang, som er helt nødvendigt i den aktuelle situation. Sigtet med denne kur er ikke at pine og plage befolkningen. Sigtet er at få ændret holdninger, at få ændret adfærd. I årtier er vi danskere flasket op med, at det er dumt at spare op, og at det er lønsomt at stifte gæld. Desværre har der været noget om det. Skatteregler og høj inflation har straffet opsparing og har belønnet gældsstiftelse, og derfor er Danmark i vidt omfang blevet en nation af gældsstiftere.

Vi står nu i en helt ny situation. Inflationen er næsten gået i stå. Til nytår træder skattereformen i kraft. Den sænker skatten på opsparing og reducerer værdien af fradrag for private renteudgifter. Den lavere inflation i sammenhæng med de nye skatteregler vil gøre opsparing mere attraktiv og mindske lysten til gældsstiftelse. Vi er så at sige ved at bevæge os ind i vesttyske og schweiziske tilstande. Vi skal vænne os til at leve i et lavinflationssamfund, og her er det en god ting for den enkelte at have opsparing.

Men det kræver en meget aktiv indsats at ændre de holdninger og den adfærd, som er indpodet os igennem årtier. Kartoffelkuren er et politisk signal til den danske befolkning om, at nu er det alvor. Det skal kunne betale sig at spare op. Det skal ikke kunne betale sig at stifte gæld.

(Kort bemærkning).

Thoft (SF):

Hr. Fogh Rasmussen sluttede med at sige, at nu er det alvor, det skal kunne betale sig at spare op, man skal opmuntre til opsparing over en bred front eller sådan noget, sagde hr. Fogh Rasmussen.

Var det ikke lige netop det, der var formålet med skattereformen? Har hr. Fogh Rasmussen ikke skrevet i stort set hver eneste avis i kongeriget Danmark, at skattereformen

[Thoft]

vil sikre en opsparring over en bred front, den opsparring, som hr. Fogh Rasmussen nu med nye midler vil gøre forsøg på at gennemføre? Hvis ikke det var rigtigt, hvad hr. Fogh Rasmussen har sagt i de sidste år om, at skattereformen sikrer den nødvendige opsparring over en bred front, og det er det, hr. Fogh Rasmussen har sagt, hvorfor skal vi så i dag have tillid til hr. Fogh Rasmussen?

Det er den bedst aflagte del af befolkningen, der finansierer forbrug på kredit, sagde hr. Fogh Rasmussen. Javist, det sker via kassekreditter med ejerpantebreve i villaer som sikkerhed. Jeg kan ikke lade være med at fremhæve, at SFs forslag om begrænsning af tinglysning af gæld lige netop rammer ind i disse forbrugsgrupper. Det er jo ikke invalidepensionisten eller bistandsmodtageren, der har en stol på afbetaling, der får tinglyst sin gæld i villaen.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Vi har hørt argumentationen med, at nu havde statsministeren bevist, at det her vendte den tunge ende den rigtige vej. Vi har også fået bekræftet, at det gør det altså ikke for erhvervsdrivende. Jeg har forstået, at de tal, statsministeren benyttede sig af i går, var fra 1982, men det kan jeg blive rettet i – statsministeren er her jo – hvis jeg har misforstået noget. Det var tal, der vedrørte ikke personer, men husstande, og det var renset for virkningerne for de selvstændigt erhvervsdrivende, for de var slet ikke taget med i statistikken.

Det vil altså sige, at dem, statsministeren mener hører til de bedst aflagte, f.eks. er et ægtepar, hvor begge er på arbejdsløshedsunderstøttelse. Det er ikke så mærkeligt, for hvis man tager en samling, hvor man har alle pensionister og unge under 18 år, der har 5 timers ugentligt arbejde, osv., med i fordelingen, så kan man få forholdsvis mange i bunden. Men det ændrer ikke noget ved den realitet, at dem, statsministeren i går karakteriserede som velhavende, er to på arbejdsløshedsunderstøttelse, for det er familieindkomster på 200.000 kr., man snakker om. Så de tal er ikke – det vil jeg godt sige til de borgerlige ordførere og til statsministeren – det papir værd, de er skrevet på, til illustration

af retfærdigheden i det forslag, der er til diskussion.

Så vil jeg godt sige til de borgerlige ordførere, før de fortsætter med at sige: jamen vi har jo hængt opdelingen af erhvervs- og privatgæld op på skattereformen og virksomhedsordningen, så det må jo være rigtigt, at problemet er lige præcis, at når man gik så langt, som man gjorde, eller så kort, som man gjorde med hensyn til ændring af behandlingen af renter i skattereformen, så kunne man bruge virksomhedsordningen og dens principper til opdeling, uden at det skabte problemer. Men når man lægger en hel masse ovenpå, når man lægger en hel masse ekstra konsekvenser på, så genskaber man lige præcis alle de forvriddinger, som der var meget bred enighed om at man for enhver pris skulle undgå.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Der er på dette tidspunkt af diskussionen blevet rejst nogle spørgsmål om de tal, der blev citeret her under gårsdagens debat. Det er tal, der stammer fra Ministeriet for Skatter og Afgifter, og jeg vil da gerne give nogle kommentarer til dem. Det er tal, der er regnet ud på lovmodellen efter helt de samme statistiske forudsætninger som dem, vi brugte, da vi gennemførte skattereformen.

Tallene er nettorenteudgifter, det vil sige, at det er selvangivelsens tal renset for prioritetsrenter, renteindtægter, aktieudbytter, skatetogdtgørelsen for aktiebesiddelse, således at vi har fundet nogle tal frem, der nøjagtigt svarer til de tal, der er omhandlet i det lovforslag, der er til drøftelse.

Når hr. Lykketoft siger, at disse mennesker ikke er særlig velhavende, kan dertil kun siges, at der er ingen, der har sagt noget om, hvem der er velhavende eller ikke velhavende, men vi har en skala over indtægtsforløbet, hvor vi starter med husstandene med de laveste indtægter og går til husstandene med de højeste indtægter, og hvis vi tager de 6 højeste indtægtsgrupper, nemlig dem, der starter med 200.000 kr., og ender med gruppen med over 400.000 kr., så har vi i alt 507.000 husstande. Det er klart, at de ikke bliver karakteriseret som velhavende alle sammen, men det er disse 507.000 husstande, som udgør 19 pct. af samtlige husstande, og

[Ministeren for skatter og afgifter]

de vil komme til at betale 52 pct. af den forbrugsrenteafgift, der er tale om her.

Det er altså ikke rigtigt, at det er en afgift, der betales af de meget beskedne familier, sådan som hr. Lykketoft sagde indledningsvis, af unge studerende og lign. Så har disse unge studerende i hvert fald nogle helt usædvanlige indkomstforhold sammenlignet med de indkomstforhold, der fremgår af vores statistik, og således som denne statistik er lagt til grund under forhandlingerne om skattereformen og de forudsætninger, der bestemte den.

(Kort bemærkning).

Ove Jensen (FP):

Nu har hr. Fogh Rasmussen netop gjort sig store anstrengelser for at forklare, hvorfor Venstre er gået med til de forskellige indgreb i kartoffelkuren, den begyndende afvikling af rentefradragsretten, den forhøjede stempelafgift og de forhøjede energifgifter, som jo vil forøge skattetrykket med adskillige milliarder kroner.

Hr. Fogh Rasmussen er jo økonom, og det lød for mig at høre også meget professionelt med de forskellige økonomiske sammenhænge, der var i hr. Fogh Rasmussens indlæg. Men der er bare én ting, som jeg ikke forstår, og det er, at Venstre jo også har en anden fremtrædende økonom, endda i sin hovedbestyrelse, Torben Nielsen, som i TV-Avisen har udtalt, at indgrebet her ikke vil have nogen gavnlig indflydelse på betalingsbalanceunderskuddet, og at det, man skulle have gjort, var at vedtage nogle offentlige besparelser og nedsætte skattetrykket. Torben Nielsen, der er fra Venstres hovedbestyrelse, er så vidt mig bekendt også en dygtig økonom. Hvem af de to økonomer har ret i denne forbindelse? Kan hr. Fogh Rasmussen svare på det?

Hvis han ikke kan det, kunne jeg da godt tænke mig at stille et helt uskyldigt spørgsmål til hr. Fogh Rasmussen: hvis vi sparede bare et ganske lille beløb på de offentlige udgifter, ville det så ikke efter hr. Fogh Rasmussens opfattelse have en større effekt på betalingsbalanceunderskuddet end hele denne kartoffelkur?

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Når det drejer sig om, hvordan dette her vil ramme de fattige og folk med lav indkomst, så synes jeg, man tjener debatten ved at sige tingene, som de er. Nu ved jeg ikke, om hr. Fogh Rasmussens måde at udtrykke sig på kan skyldes, at hr. Fogh Rasmussen i det hele taget ikke har skyggen af idé om, hvad det vil sige at være fattig. Det er muligvis nok det, der gør, at han kan udtale sig, som han gør; i den forstand tror jeg nok, han på en eller anden måde er uforskyldt, men så må vi andre jo prøve at oplyse ham.

Hr. Fogh Rasmussen sagde, at det var dyrt for de fattige at købe på kredit. Det er sandelig dyrt for de fattige at købe på kredit. Med det, der bliver lavet her, bliver det endnu dyrere for de fattige at købe på kredit, og jeg vil godt spørge hr. Fogh Rasmussen, hvordan hr. Fogh Rasmussen har tænkt sig, at de fattige skulle undgå at købe på kredit, og om ikke hr. Fogh Rasmussen må erkende, at den eneste måde, de fattige kan undgå at købe på kredit på, er ved at lade være med at købe. Det er ved at lade være med at have et køleskab, det er ved at lade være med at have et fjernsyn. Jamen lad os sige tingene, som de er. Det er det, der er hensigten; det er i hvert fald det, der er virkningen. Hvis det ikke er hensigten med dette her, så er det jo, fordi man ikke har begreb skabt om, hvad det vil sige at være fattig.

Men de, der har siddet og udarbejdet det, statsministeren og i hvert fald hr. Erhard Jakobsen, som jo i går lagde megen vægt på, at der er fattige her i Danmark, ved jo nok, hvad det er, de er ved at gøre, men så ved de altså også, at dette her betyder, at så skal man ikke have et køleskab eller et fjernsyn. Det er på den måde, de fattige skal spare op.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Der er indtegnet fire korte bemærkninger, og når vi har haft dem, så går vi videre i tallerrækken. Først er det hr. Fogh Rasmussen.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Hr. Albrechtsens ræsonnement lyder helt, helt underligt for mig. Det må bygge på en formodning hos hr. Albrechtsen om, at hvis man blot køber på kredit, så skal man aldrig betale sine ting.

[Fogh Rasmussen]

Sandheden er jo den, at hvis man køber et køleskab på kredit, så skal man jo dog afdrage det og betale det, og man skal betale det meget, meget dyrere, end hvis man havde sparet op på forhånd og købte det kontant. Jeg forstår slet ikke den sammenhæng, som hr. Albrechtsen stillede op her.

Det får mig så også til at svare hr. Lykke-toft. Jeg synes, Socialdemokratiet nu må vælge argumentation. Vi har hidtil under talrige debatter i folketingsalen hørt, at vi har et Overdanmark og et Underdanmark, og vi har hørt gentagne gange, at det var Overdanmark, som belastede betalingsbalancen ved at låne til privat forbrug. Altså må et indgreb mod lån til privat forbrug også ramme Overdanmark. Men nu siger hr. Lykke-toft, at det er Underdanmark, og at Overdanmark går fri. Det kan ikke logisk passe, og jeg synes, Socialdemokratiet må nu lægge sig fast på en af de to argumentationsformer.

Så må jeg afslutningsvis stille hr. Lykke-toft det spørgsmål: synes hr. Lykke-toft, at det er godt for de mindrebemidlede at låne til privat forbrug, eller vil hr. Lykke-toft fraråde de mindrebemidlede at låne til privat forbrug? Hr. Lykke-toft har argumenteret i dag på en måde, som kunne misforstås sådan, at hr. Lykke-toft synes, det er en god ting at låne til privat forbrug og derfor en skidt ting at gribe ind over for det. Men jeg har tidligere forstået hr. Lykke-toft sådan, at den økonomiske sammenhæng nu er sådan, at det skal kunne betale sig at spare op og ikke betale sig at stifte gæld, og derfor må det også være et godt råd at give til dem, som hr. Lykke-toft kalder de fattige. Det er ikke mig, der har brugt det udtryk.

(Kort bemærkning).

Lykke-toft (S):

Hvis man vil finde ud af, hvordan indkomstfordeling og fordeling af velstand er i dette land, så er indkomstfordelingen for husstande i alt, rensset for selvstændige erhvervsdrivende, noget nær den dårligste tabel, man kan tage udgangspunkt i, og det er det, skatteministeren har gjort, da han skulle levere de tal, statsministeren kunne få lov at bruge i går.

Det, jeg sagde – nu skal skatteministeren nemlig lære at høre efter, hvad der bliver sagt fra Folketingets talerstol, så vil han også

bedre være i stand til at huske, hvad der er foregået længere tilbage i tiden – var ikke, at det var de studerende, eller at det var pensionisterne, der fortrinsvis blev ramt her. Jeg sagde ikke, at det var disse folk under 16 år eller 16-årige, 17-årige, 18-årige, der har lidt erhvervsarbejde. Jeg sagde, at de tæller så meget i en statistik, hvor man kalder dem for en husstand, ligesom man gør med ægteparret, der er fuldt erhvervsaktive begge to, at man får et vildledende billede af, hvem der er velhavende, og hvem der ikke er det. Det er det, der er problemet med den statistik, og derfor får man i den øverste kasse indrangeret ægteparret med to arbejdsløshedsunderstøttelser, og vi er vel nok nogenlunde enige om, at de ikke tilhører de mest velstående her i landet.

På den anden side kan man så konstatere, at nogle af dem, der virkelig er velstående både med hensyn til bruttoindkomst og med hensyn til formue, dem har man lavet en omhyggelig konstruktion for, så de kan undgå enhver virkning af fremtidig forbrugslåntagning som erhvervsdrivende. Det er bekræftet af den konservative ordfører, og det synes vi er illustration nok af, at den statistik, man bruger for at forsvare sig, gælder ad Wandsbek til.

I øvrigt er det jo sådan, at det, man så fordeler på disse grupper, som man ikke skulle have delt op på den måde, hvis man ville have et ordentligt billede, altså er en tiendedel af de samlede renteudgifter, for det er kun en tiendedel af de samlede renteudgifter, der overhovedet berøres af denne afgift.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg stillede tidligere skatteministeren et spørgsmål, og da han var heroppe, benyttede han ikke lejligheden til at besvare det. Jeg håber ikke, at det skal betyde, at skatteministeren bevidst ønsker, at disse misforståelser skal fortsætte i debatten, for skatteministeren havde god grund til at se, at misforståelserne var steget, fordi den konservative ordfører, hr. Collet, kom med en bevidst usandhed.

Jeg går ud fra, at det er udtryk for, at hr. Collet ikke har forstået lovforslaget fuldt ud, for jeg nægter selvfølgelig at tro på, at han bevidst kan stå og vildlede, men hr. Collet sagde, at erhvervsdrivende kan kun inden for

[Rahbæk Møller]

virksomhedsskatteordningen optage lån uden afgift. Jeg vil derfor godt have, at ministeren præciserer, at erhvervsdrivende inden for rammerne af deres nettoerhvervsformue frit kan optage afgiftsfrit lån, uanset om det er inden for eller uden for virksomhedsskatteordningen, og uanset om lånene bruges privat eller erhvervsmæssigt.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Det vil jeg da meget gerne svare på. Jeg havde egentlig tænkt på at svare til sidst, når alle ordførerne havde haft ordet, men for at undgå, at man kører videre i den misforståelse, vil jeg da gerne sige, hvordan det forholder sig.

Virksomhedsordningen er som bekendt bygget op på et sådant system, at den omstændighed, at man putter privat gæld ind i virksomhedsordningen, ikke i sig selv skulle være nogen som helst fordel. Det er det, vi kaldte det selvkontrollerende system i virksomhedsordningen, da vi offentliggjorde skattereformen, og det selvkontrollerende system bliver jo ikke slået i stykker, fordi der her er tale om en afgift. Det er jo netop et system, hvor der kan være en smule divergens mellem, hvad der er udlånsrenten og procenten for kapitalafkastet.

Det vil med andre ord sige, at i det omfang virksomhedsordningen er selvkontrollerende, kan det ikke betale sig for nogen at putte en privat gæld ind for derved at komme til at spare denne beskedne afgift, der er tale om her.

Hvis vi befinder os uden for virksomhedsordningen, hvor vi altså laver den skematiske regel, er det sådan, at der bliver godskrevet som kapitalafkast 10 pct. af aktiverne, og lån inden for disse grænser vil blive fritaget for afgift netop for at sikre, at en erhvervsvirksomhed, uden at den går ind i virksomhedsordningen, fuldt ud kan blive finansieret med fremmed kapital.

Vi ønsker ikke, at der skal være afgift på en sådan virksomhed, og der kan naturligvis være tilfælde, hvor man ikke har udnyttet hele finansieringen af fremmed kapital. Men det er på den anden side så ensbetydende med, at man har sparet op, og på samme måde som en lønmodtager kan spare op og derved tage lån, da vi arbejder med et net-

toudbytte, på samme måde kan erhvervsdrivende altså gøre det.

Jes Lunde (SF):

Vores generelle vurdering af regeringens lovpakke er, at den kun tager fat om en del af de problemer, vi har i samfundsøkonomien, og at den endnu en gang gør det på en socialt skæv måde. Det er faktisk lykkedes regeringen stort set at udforme lovforslagene, så de friholder deres egne kernevælgere, hvilket jeg senere skal vende tilbage til.

Vi kan i SF godt erklære os enige med regeringen i, at det private forbrug har udviklet sig alt for voldsomt. Det har vi sagt før, når vi har kritiseret regeringen for dens ødselhed i synet på det private forbrug. Vi har længe anket over, at de velhavende frit kunne omsætte de formuer, regeringen har tilført dem, i et overforbrug til skade for samfundsøkonomien. Det er jo ingen tilfældighed, at betalingsbalancen under den borgerlige regering har udviklet sig stadig værre. Første år var underskuddet på 12 mia. kr., andet år 18 mia. kr., tredje år 28 mia. kr., og i år i regeringens fjerde år tyder meget på, at det kommer over de 30 mia. kr.

Det er godt, at regeringen nu delvis erkender miseren. Det tyder efter vores mening på en voksende ansvarlighed, men så meget desto mere skuffende er det selvfølgelig, at regeringen endnu en gang forsøger at sende regningen de forkerte steder hen.

Derudover finder vi det fra SFs side langt fra perspektivrigt nok, at regeringen kun beskæftiger sig med at begrænse det private forbrug ad skattevejen. Det er ikke i sig selv nok til at løse betalingsbalanceproblemet. Vi har på det punkt stadig til gode at se en sammenhængende politik fra regeringens side.

SFs forslag er bl.a. en række udviklingsprogrammer, der kan dreje produktionen og efterspørgslen væk fra importen, samtidig med at vi forbedrer miljøet. Det drejer sig om udviklingsprogrammer inden for energibesparelse og anvendelse af vedvarende energikilder, byfornyelse, kollektiv trafik, miljøteknologi, informationsteknologi og udnyttelse af de positive sider ved bioteknologien.

Vi ønsker bl.a. at anvende den offentlige sektor som drivkraft i dette og venter selvfølgelig meget spændt på, hvor jomfrunalsk regeringen vil være, når den engang kommer

[Jes Lunde]

med et udspil. Skal hensynet til regeringens ideologi endnu en gang forhindre en egentlig erhvervspolitisk indsats, eller vil der være en bevægelse fra regeringens side på dette punkt?

For SF at se rummer en øget offentlig indblanding betydelige muligheder for bedre resultater, både med henblik på importbegrænsning og på styrkelse af eksporten.

Men tilbage til de forbrugsbegrænsende foranstaltninger. SF er principielt positive over for, at det offentlige holder op med at give tilskud til folks renter af forbrugsgæld. Disse tilskud gives jo i dag via rentefradragsretten på selvangivelsen, og det, regeringen i virkeligheden gør, er jo at reducere rentefradragets værdi i forhold til det aftalte i skatteformen.

Men SF har fire reservationer over for lovforslag nr. L 5 om afgift af renter af forbrugslån, som det foreligger. For det første finder vi det uacceptabelt og urimeligt, at man vil gennemføre lovgivningen uden samtidig at gribe ind over for de velhavende i samfundet, der har den væsentligste andel i overforbruget. De kan jo være nogenlunde lige glade med, om man laver en afgift på forbrugslån, hvis ikke de har nogen nettogæld. Folk med rørlig formue går ganske enkelt fri af det lovindgreb, der nu er på Folketingets bord.

Vi har fra SFs side rådet bod på dette ved at fremsætte en buket af lovforslag, der kan få disse grupper til at bidrage til en bedring af samfundsøkonomien, og de kommer til første behandling på tirsdag.

For det andet undtager lovforslaget den borgerlige regerings kernevælgere i erhvervslivet, uanset om de reelt låner til forbrug. Det sker ved, at de efter § 3, stk. 3, nr. 4, kan belåne deres virksomheds friværdi. Det kan vi ikke se nogen som helst fornuftig grund til, og vi vil derfor stille ændringsforslag om at fjerne denne adgang, så selvstændige i videst muligt omfang ligestilles med lønmodtagere, der efter skæringsdatoen den 7. oktober 1986 jo ikke kan belåne friværdier uden afgift.

For det tredje indebærer lovforslaget en betydelig forskelsbehandling af ejere og lejere, idet det, regeringen kalder »gamle boliglån« optaget med pant i fast ejendom før den 7. oktober 1986 fritages for afgift uanset

låneformålet. Den tilsvarende mulighed har lejere ikke, så de rammes i fuldt omfang.

Der er to mulige løsninger på det problem: enten også at lade disse gamle boliglån blive ramt af afgiften, medmindre de er på realkreditvilkår, så ejere og lejere stilles lige på den måde, eller også at fritage al gammel gæld, så heller ikke lejerne rammes af afgift med det, der må opleves som tilbagevirkende kraft.

Det sidste vil også løse de meget store administrative problemer, der vil være ved at opgøre sammensætningen af den gamle gæld. Her kan man efter SFs opfattelse med rette tale om noget, der nærmer sig det uadministrerbare, helt bortset fra det rent tilfældige i, hvem der bliver ramt, sådan som lovforslaget nu er udformet.

SF vil forsøge at stille ændringsforslag til løsningen af problemerne, og vi vil positivt overveje de forskellige modeller, der har været nævnt i debatten.

Endelig indeholder lovforslaget en urimelig vedrørende indehavere af andelsboliger og lejere, der i modsætning til andre ikke kan låne til moderniseringer uden afgift, og også det må der rettes op på.

Hvis regeringen skulle acceptere alle vore ændringsforslag, så indebærer vores konstruktive opposition naturligvis, at vi indstiller lovforslaget til vedtagelse, men så får det også en langt mere rimelig virkning end den, der er tilsigtet fra regeringens side.

Hvad angår lovforslag nr. L 6 om forhøjelse af stempelafgifter på kredittøb og tinglysning af pantebrev med henblik på forbrugslån, er SF positivt indstillet. Lovforslaget fordyrer det halvgrå kontokreditmarked og vil bringe en større del af det samlede udlån over på det regulerede marked. Det vil bl.a. ske, fordi kontokæder ifølge aviserne vil omdanne sig til banker, og det er de efter SFs opfattelse meget velkomne til. Det vil bringe dem ind under bank- og sparekasselovgivningen med alt, hvad det indebærer af kontrolmuligheder og styringsmuligheder fra regeringens og Nationalbankens side. Vi kan derfor tilsige dette lovforslag en positiv udvalgsbehandling.

Mit partis ordfører vedrørende kredittøbelevnen, hr. Lenger, vil tage ordet uden for ordførerrækken på grund af de tidsmæssige problemer med at få alt dækket her, mens mit partis ordfører vedrørende ændringerne i

[Jes Lunde]

markedsføringsloven, hr. Rahbæk Møller, nu vil redegøre for SFs synspunkter herpå.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Jeg skal bare kort redegøre for, hvad resultatet af hr. Jes Lundes ændringsforslag ville blive, nemlig det ændringsforslag, han ville stille om, at man ikke skulle have mulighed for at beregne afkast af erhvervslivets friværdier. Forholdet er jo det, at lønmodtagerne ifølge renteaftgiftsforslaget har ret til at modregne eksempelvis deres obligationsindtægter ved beregningen af afgiften. Så hvis ikke man gav erhvervslivet den samme adgang til at få forrentet deres produktionsmidler, ville al investeringskapitalen jo forlade erhvervslivet og drøne lige over i papirinvesteringer.

Rahbæk Møller (SF):

Det bliver en lidt underlig debat, for jeg er jo nødt til at starte med at vende tilbage til skatteministerens svar, som er noget af det mest uldne, jeg endnu har hørt, fordi han startede med en lang og omstændelig redegørelse for virksomhedsskatteordningens opbygning i stedet for at svare klart på det spørgsmål, der er stillet, nemlig om det ikke er rigtigt, at selverhvervende kan belåne deres nettoerhvervsformue uden afgift og uden for virksomhedsskatteordningen og til helt private formål.

Er skatteministeren virkelig så bange for, at denne egenskab ved lovforslagene går op for offentligheden, eller bange for, at de radikale skulle opdage, hvad det egentlig er, man vil have dem med til? Eller hvorfor er ministeren så bange for at sige klart ja eller nej til det spørgsmål?

Men i øvrigt er det jo lovforslag nr. L 14 om ændring af lov om markedsføring, jeg skal kommentere. Det er et af de forslag, vi egentlig har stor sympati for. Vi kan heller ikke lide disse rentefri konti, og vi er faktisk rede til at støtte lovforslaget.

Dog har jeg én indvending. Jeg forstår simpelt hen ikke, hvorfor man har forbudt rentefri kredit ud over 3 måneder. Som adskillige organisationer for de erhvervsdrivende har gjort opmærksom på, risikerer man jo med denne udformning at gøre det til praksis, at der skal tilbydes 3 måneders rentefri

kredit, og det kan da ikke være meningen. Hvorfor har man ikke skrevet: »løbende måned plus 30 dage«? Det er almindelig kommerciel praksis, og det kunne alle leve med.

Men hvis den ændring kommer ind, og det vil vi i hvert fald stille ændringsforslag om, kan vi støtte lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Det er både til hr. Collet og til skatteministeren. Dette her med, at man er nødt til at tage hensyn til opsparingen i virksomhederne, kan jo være et meget relevant synspunkt i et eller andet omfang, men problemet er den måde, man gør det på, at man også i relation til denne renteaftgift ikke bare tager hensyn til den faktiske opsparing, men også giver en mulighed for at belåne den samlede samfundsskabte værdistigning på erhvervsjendomme, som er noteret ved den 18. almindelige vurdering, til privat forbrug hos alle erhvervsdrivende.

Dertil synes jeg, skatteministeren skulle have den kommentar med på vejen fra min side, at vi aldrig nogen sinde ville have drømt om at godkende den udformning af virksomhedsordningen, som den har nu på det punkt, hvis vi havde vidst, at et flertal i Folketinget efterfølgende ville komme og lægge dette ekstra privilegium i opgørelsen for virksomhedsordningen oveni. At man altså skulle have lov til at belåne uden afgift, som andre skulle betale.

Aase Olesen (RV):

Jeg skal her ved førstebehandlingen gentage den melding, som Det Radikale Venstre allerede har givet om pakken som helhed.

Vi er enige i sigtet, nemlig at bremse låntagning og øge opsparing. Vi finder det vigtigt at sige, at opgaven her ikke er at få penge i statskassen, men at tackle det problem, at vi i Danmark bruger mere, end vi tjener, især de højeste indtægtsgrupper.

Den opstilling, som vi hørte om i går, og som vi selvfølgelig skal arbejde med i skatteudvalget, viser jo klart, at det er de højeste bruttoindtægter, som også har de højeste beløb af, hvad man kunne kalde »løs gæld«, og helt galt bliver det, når de samme indkomstgrupper låner til ren og skær skattespekulation.

[Aase Olesen]

Vi er enige i den filosofi, der ligger bag ved lovforslaget, nemlig at vi på langt sigt skal lære folk en anden adfærd, og vi må sige til folk, at nu har de altså brugt for mange penge, nu skal de til at spare op.

Vi har også allerede fra starten gjort opmærksom på, at vi finder, at der er en række tekniske problemer, og jeg vil love, at Det Radikale Venstre vil endevende alle de indvendinger, der måtte komme, og få dem klarret og se, hvor langt vi kan komme med at få løst nogle af problemerne. Derefter vil vi med åbne øjne se på, om vi så kan stemme for lovforslagene, når vi ved, hvor langt vi kan komme.

Jeg kan pege på sådan en ting som lån, der reelt er boliglån, men ikke i deres form fremtræder sådan. Lån til andelsbolig er allerede nævnt her i dag, og det er klart, at det ikke er til for os at acceptere, at andelsboliger skulle behandles anderledes i denne sammenhæng end andre boliger.

Derudover er der problemer omkring selvstændige erhvervsdrivendes forhold til denne lovgivning, herunder også iværksætterproblemerne, og der er sondringsproblemet mellem boliglån og forbrugslån, som vi håber vi kan få nogenlunde klarret i udvalgsarbejdet. Men det er vigtigt at slå fast, at der ikke er, og at der ikke bliver nogen sondring mellem erhvervslån og private lån. Derudover vil jeg da give kritikerne ret i, at der er en lang række spørgsmål, som vi må give os tid til at arbejde igennem og se, hvor langt vi kan komme med løsninger af.

Det, jeg vil hæfte mig ved i dag, er det politiske problem, som har optaget sindene mest, nemlig lovforslag nr. L 5 om renteaftgift.

Vi er i Det Radikale Venstre enige med regeringen og dens rådgivere i, at dette ikke er en lovgivning med tilbagevirkende kraft i juridisk forstand, men det forhindrer jo ikke, at folk i al almindelighed opfatter det sådan. Det føles uacceptabelt, at man vil komme og lægge en statsafgift på en disposition, som folk måske så nemt som ingenting kunne have undgået at foretage. Der er noget, der tyder på, at regeringen langt ind i sine egne rækker har folk, der heller ikke kan forstå det.

Regeringen hævder, at det er umuligt at skille gamle lån fra nye, og det er en argumentation, som vi naturligvis vil grave meget

nøje i. Der skal, som det har været sagt fra radikal side, lægges meget vægtige argumenter på bordet i udvalget, for at man skal kunne sluge, at en sådan lovgivning skal dreje sig om gamle lån, men vi er villige til at se meget grundigt på det, og vi håber, at vi kan komme et stykke vej.

Men uanset hvor langt vi kommer på det område, vil der være to ting, som Det Radikale Venstre vil arbejde på at få ind i loven. For det første skal det i videst muligt omfang være muligt at omlægge gæld til lån med en mere acceptabel afdragsprofil, altså med et større afdragsэлемент, opsparingsэлемент, når lånet vedrører boligetablering som f.eks. andelsboliger og lejerboliger, men vi ville også godt undersøge, om man kunne finde andre låneformer med et stort элемент af opsparing, som kunne undtages fra afgiften. Derved ligestiller man i højere grad lejere og ejere.

For det andet skal der være et alternativ til den statsrenteaftgift, som folk opfatter som et indgreb med tilbagevirkende kraft, og her vil vi foreslå en form for tvangsopsparing, eller man kan kalde det et ekstraordinært pensionsbidrag uden fradragsret, men i øvrigt på normale pensionsvilkår. Det vil sige, at pengene skal beskattes, når de udbetales som pension. Alternativet til at betale afgift til finansministeren er altså at betale afgiften til sig selv.

Dette forslag ligger fuldstændig i tråd med selve sigtet i regeringens forslag, nemlig at fremme den private opsparing uden at øge skattetrykket. Regeringen har så sent som i går fremhævet, at det var ikke afgørende at få penge i kassen, der skulle egentlig helst ikke komme nogen; det opnår man med det her. Til gengæld opfylder det til fulde formålet at begrænse forbruget.

Vi ønsker altså at foreslå, at vi arbejder med dette forslag i udvalget. Vi er klar over, at det har en række konsekvenser, bl.a. at man må friholde folk over 67 år for afgiften. Det tror jeg at regeringen vil kunne klare; der er ikke ret mange mennesker, der har megen løs gæld ud over boliggyld, når de er oppe i pensionsalderen. Det indebærer nok også, at vi må finde en nedre grænse for, hvor små beløb man vil opkræve. Det går jeg ud fra at man måske i forvejen har overvejet. Der er vel grænser for, hvor små beløb man vil gå efter.

[Aase Olesen]

Vi mener med dette forslag at have ændret kartoffelkuren til en gulerodskur, hvis vi nu endelig skal bruge sådan nogle ord. Vi mener, at man ikke skal komme efter folk med en pisk, men hellere med en belønning. Og skal de alligevel straffes for at have opført sig mindre hensigtsmæssigt, så skal de altså straffes ved det, vi vil have dem til, nemlig at spare op, i stedet for at pengene konfiskeres. Deri ligger vores forslag i forlængelse af tre forslag, som regeringen også har fremsat, nemlig forslagene vedrørende præmiering af opsparing. Det er jo også meget nærmere en gulerodskur end en kartoffelkur.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Det, der nok har været diskuteret i forbindelse med denne her kartoffelpakke eller -kur, eller hvad det er, er spørgsmålet om love med tilbagevirkende kraft. Jeg kan forstå, at man ikke i regeringspartierne kan blive enige om, hvorvidt det er tilbagevirkende kraft. Jeg hørte hr. Fogh Rasmussen sige, at efter hans bedste overbevisning var det ikke. Jeg har hørt medlemmer af samme parti sige, at det er det, og jeg kan forstå på fru Aase Olesen fra Det Radikale Venstre, som skal være med til at udgøre flertallet, at hun er meget i tvivl om, hvorvidt det er en lov med tilbagevirkende kraft.

Jeg er ikke ret meget i tvivl. Én ting er, hvad man kan sige juridisk, en anden er, hvad man kan sige moralsk. Men moral og Folketing, det er jo nok to ting, der ligger meget langt fra hinanden!

Det er jo ikke første gang, desværre. Hvis bare det var det. Jeg sagde da også i min tale i går under åbningsdebatten – den blev ikke kommenteret, det kan være, den bliver kommenteret nu – at den 13. december 1984 vedtog man også en lov herinde med tilbagevirkende kraft; det var lov om ændring af ligningsloven. (Aktiesalg til holdingselskaber). Da stemte regeringspartierne også for. Da protesterede man også vildt og inderligt, men man vil altså lave samme nummer nu endnu en gang. Det er beklageligt.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg lyttede naturligvis meget opmærksomt til fru Aase Olesens forskellige kritikpunkter, og mange af dem kunne jeg være enig med hende i. Men der var ét, jeg savnede, nemlig det punkt, som jeg har forsøgt så ihærdigt at få en klar konservativ udtalelse om; nu kan jeg måske få en radikal udtalelse. Er de radikale opmærksomme på, at erhvervsdrivende uden for virksomhedsskatteordningen frit kan optage afgiftsfrie lån og bruge dem til private formål, og finder Det Radikale Venstre, at dette er rimeligt?

(Kort bemærkning).

Ove Jensen (FP):

Jeg er helt enig i fru Aase Olesens betænkeligheder ved at lovgive med tilbagevirkende kraft, og selv om det jo nok er rigtig, som der bliver sagt fra juridisk side, at juridisk er det ikke med tilbagevirkende kraft, så er det det jo i hvert fald i praksis.

Jeg forstod på fru Aase Olesen, at de radikale ville have nogle meget grundige undersøgelser af dette spørgsmål, før de ville beslutte sig endeligt. Det synes jeg da er meget fornuftigt, men fru Aase Olesen ved jo, at denne sag skal afgøres hurtigt, at vi nu efter mødets afslutning i dag skal have et kort møde i Folketingets skatte- og afgiftsudvalg, hvor vi gennemgår forslagene og stiller nogle spørgsmål, at vi skal mødes på søndag igen, og at der skal skrives betænkning over forslagene, sandsynligvis søndag aften.

Det vil sige, at de meget grundige undersøgelser, som fru Aase Olesen ønsker, vil det sikkert overhovedet ikke være muligt at nå at få gennemført i det korte tidsrum. Vil det så ikke være en logisk konsekvens for Det Radikale Venstre, når ikke man kan få gennemført de grundige undersøgelser, som man ønsker, da ikke at medvirke til lovforslagets gennemførelse, i hvert fald indtil man har fået disse undersøgelser gennemført?

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Allerførst til hr. Ove Jensen. Jeg har ikke hørt noget om, at dette Folketing har vedtaget, hvornår denne lovgivning skal være færdig. Vi har ikke stemt om det, og hr. Ove Jensen ved udmærket godt, at et flertal i et udvalg afgør, hvornår der skal afgives be-

[Aase Olesen]

tænkning. At der ligger en plan, kan man jo ikke klandre Folketingets præsidium for, da det skal indkalde til møder osv., og det er da i orden, hvis man kan blive færdig. Men det er flertallet i skatteudvalget, der afgør, hvornår der skal afgives betænkning.

Så vil jeg gerne svare SF, som spørger, om Det Radikale Venstre finder det rimeligt, at den erhvervsdrivende, der ikke er inde under virksomhedsordningen, kan låne med sikkerhed i erhvervsaktiver til privat forbrug. Nej, naturligvis er det ikke retfærdigt, og jeg vil gerne efterlyse, om SF vil komme med et ændringsforslag til lovforslaget, hvor man uden at skille erhvervsgæld fra privatgæld kan klare det problem; så vil vi være meget interesserede.

I øvrigt er den retfærdighed af nøjagtig samme natur, som hvis to boligejere står over for hinanden og den ene har boet meget længe i sin villa og har en meget stor friværdi og den anden just har handlet og har fået sit hus fordelagtigt belånt. Der er ingen forskel i de to uretfærdigheder.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Fru Aase Olesen må have mig undskyldt, jeg udtrykte mig upræcist. Jeg talte om en erhvervsdrivende, der var inde under virksomhedsordningen, men som er i stand til, som lovforslaget er formuleret, uden for virksomhedsskatteordningen, selv om han er omfattet af den, at optage lån til helt private formål uden afgift. Det er den konsekvens, som jeg simpelt hen ikke forstår at Det Radikale Venstre kan tilslutte sig.

Spørgsmålet, om man så skal tvinge dem, der overhovedet ikke er omfattet af virksomhedsskatteordningen, ind i virksomhedsskatteordningen eller ej, er en anden diskussion, som også er en god diskussion. Det var bare ikke det, jeg spurgte om.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jamen så undskyld, at jeg har misforstået spørgsmålet.

Men svaret er det samme: kan SF komme med et godt ændringsforslag, ser vi på det. Vi står ikke som forslagsstillere her. Vi har sagt til regeringen, at vi er enige i sigtet; der

er en masse tekniske problemer, vi gerne vil have arbejdet igennem, selvfølgelig med henblik på at gøre lovforslagene bedre, hvis vi kan. Så kom med ændringsforslaget!

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det ændringsforslag er meget let at komme med. Det er at sige, at renter er kun afgiftsfri inden for virksomhedsskatteordningen.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg forsøgte at gøre tingene diplomatisk. Så vil jeg gøre det, som jeg plejer at gøre det; det andet lykkedes åbenbart ikke. Jeg vil gerne have hr. Collet herop, fordi hr. Collet sagde til Danmarks Erhvervsradio forleden, at regeringspartierne ikke havde stemt for en lov med tilbagevirkende kraft. Vil han bekræfte eller afkræfte det her fra Folketingets talerstol? Har Det Konservative Folkeparti og regeringspartierne før stemt for en lov med tilbagevirkende kraft?

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Jeg ved ikke rigtig, om besvarelsen af dette spørgsmål hører ind under behandlingen af dette lovforslag, men jeg vil da gerne svare på det alligevel: Det Konservative Folkeparti stemte imod den del af loven, som gav den tilbagevirkende kraft.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Den 13. december 1984 stemte det samlede Folketing undtagen Fremskridtspartiet for en lov med tilbagevirkende kraft. Jeg vil bare ikke have, at hr. Collets bemærkninger skal stå uimodsagte, for de er ikke helt korrekt udformet. Jeg kender godt alle de små tricks med, at man har stemt imod ændringsforslagene, men det samlede lovforslag var en lov med tilbagevirkende kraft, og den stemte også Det Konservative Folkeparti og de andre regeringspartier for.

Larsen-Ledet (RV):

[Larsen-Ledet]

Jeg vil gerne fortsætte som radikal ordfører, først vedrørende lovforslag nr. L 8, forslag til lov om ændring af lov om køb på kredit.

I en tid, hvor vi har store problemer med overforbrug, det vil altså sige et forbrug, som vi ikke har råd til, er det nødvendigt, at vi bremser op, og da er det nødvendigt, at gode gamle principper om, at der skal foretages en opsparring, inden man køber TV, video eller andre effekter, som det er nødvendigt eller attraktivt at anskaffe sig, kommer i højsædet.

Derfor mener vi, at regeringens forslag er et tiltrængt forsøg på at opnå en bedre balance mellem produktion og forbrug, samt at man igen vænner sig til at spare op. Vi har tidligere over for regeringen påpeget de uheldige konsekvenser, der kan følge af en let adgang til forbrugsgoder, og derfor er vi selvfølgelig positivt indstillet over for lovforslaget.

Vedrørende lovforslag nr. L 14, forslag til lov om ændring af lov om markedsføring, er det jo en uomtvistelig kendsgerning, at kredit eller måden, som man betaler varer på, har fået en stor plads i markedsføringen i vore forskellige handelsled, og det er en situation, der skaber uklarhed om, hvad den faktiske pris er. Det er ofte meget svært at gennemskue, og derfor er lovforslaget efter vores opfattelse forbrugervenligt.

Vi vil gerne stille et spørgsmål om de 3 måneders kredit, som der er talt om her. Betyder det, at man ligesom forsøger at legalisere 3 måneders kredit som normalt, altså at vi får 3 måneders rentefri periode? Det vil vi i hvert fald ikke acceptere lige uden videre. Det er et spørgsmål, vi gerne vil se nøjere på i udvalgsarbejdet.

Men ellers er vi i det store og hele positive over for lovforslaget.

Bente Juncker (CD):

I går kunne man i Jyllands-Posten erfare, at en højtstående OECD-repræsentant bifalder et medlemslands regerings forsøg på at skære forbruget ned, hvis man lever over evne, dog uden at han var fuldstændig informeret om den danske kartoffelkur.

Videre hed det, at der må skrides ind over for lån til overforbrug. Han sluttede med ønsket om held og lykke med kartoffelkuren. Sagt lidt anderledes: god fornøjelse!

Han ved udmærket godt, at man med den slags indgreb aldrig kan ramme en form, der er alle tilpas. Man må hver gang på nogle punkter igennem en barriere af modstand dels mod principper, dels mod enkeltheder, der rammer i konkrete forhold på uheldig vis.

Det gælder også kartoffelkuren, og jeg går ud fra, at også andre end CD har modtaget i stribet af henvendelser fra medlemmer, tillidsfolk osv., der påpeger, hvordan det lige netop rammer dem.

I CD har vi afholdt os fra at komme med bud på, hvordan kartoffelkuren hellere skulle have set ud, hvordan vi som parti ville have foretrukket et indgreb. Men vi er lige så enige som andre i, at indgreb er nødvendigt. Det går jo ikke bragende godt med nedbringelsen af betalingsbalanceunderskuddet. Regeringspartierne har i fællesskab leveret det udspil, der nu er til forhandling med dets blanding af opstramning af lånefinansieret privatforbrug og præmiering af opsparring. Det udspil skal danne grundlag for, at partierne under udvalgsbehandlingen gør forsøg på at finde frem til midler og metoder, som vil være acceptable og forståelige for folk i almindelighed, men som samtidig er til at håndtere og administrere i praksis.

Over for offentligheden har repræsentanter for forskellige partier peget på diverse problemer, som de gerne ville finde en rimelig løsning på. Det gælder i særlig grad udformningen af renteaftgiften på forbrugslån. Der er kommet flere tanker frem, og vi vil i udvalget være med til en grundig gennemarbejdning af alle muligheder, for at den endelige lov både kan fungere ordentligt og forekomme skatteborgerne rimelig og fornuftig. Det er ikke fair over for folk, hvis de har en fornemmelse af tvivl med hensyn til, hvad man kan tillade sig i tiltro til vore love. Derfor ligger der en stor psykologisk værdi i, at vi får gjort det rigtige.

Men der er mange ting, der skal spørges om. Det er belåning af fast ejendom f.eks. Hvilke virkninger vil ændringerne få og for hvem? Er det rimeligt, set med storbyborgerøjne, at kræve en udbetaling til et hus på 20 pct. og samtidig betragte supplerende lån hertil som forbrugslån, der derefter belægges med renteaftgift? Hvad er konsekvenserne for folks mobilitet? Hvem er det, der er i stand til at erhverve et hus i områder, hvor priser-

[Bente Juncker]

ne nu nemt kommer op over 1 mill. kr.? Hvad vil der ske med huspriserne og med renteniveauet? Hvis renten falder, hvad vil der så ske med opsparingslysten?

Spørgsmål af denne art kan der stilles i stribevis af, for slet ikke at tale om de spørgsmål, der melder sig i forbindelse med skatteforvaltningernes mulighed for at udføre tingene fornuftigt i praksis. Det vil ske under udvalgsarbejdet i de næste dage, og vi vil i CD være med i dette gravearbejde, som forhåbentlig resulterer i endelige udformninger, som politikere kan være bekendt og befolkningen kan være tryk ved.

Kofod-Svendsen (KRF):

Når man har fulgt den politiske debat gennem de sidste måneder, er der jo noget, der er gået igen og igen i Socialdemokratiets argumenter, og hvad er det? Jo, det er, at betalingsbalancen har det helt forfærdeligt. Det er utroligt, som denne regering har været letsindig med betalingsbalancen, og hvad er årsagen til det? Jo, det er, at de velhavende har øget deres forbrug. Og på hvilken måde har de velhavende øget deres forbrug? Ved, at de har lånt til det. Jeg ved ikke, hvor mange gange man har hørt disse argumenter gentaget. Overdanmark har levet over evne ved at stifte lån på lån for at sætte forbruget i vejret. Luksusvarer er blevet indkøbt i udlandet.

Hvad er det så, regeringen har gjort med de lovforslag, der er fremsat, og hvoraf nogle bliver behandlet nu? Det er jo, at man netop har grebet ind imod det lånefinansierede forbrug. Så skulle man jo tro, at også de, der har råbt op og ønsket dette, ville være taknemlige for det. Men jeg synes, taknemligheden har været ret behersket, sammenholdt med de idelige ønsker om det, der er fremkommet de foregående måneder.

Vi mener i Kristeligt Folkeparti, at disse fire lovforslag, som vi nu behandler under ét, har et rigtigt og korrekt sigte, nemlig at ændre folks adfærd, så vi sparer op, før vi bruger, og sådan at det bliver attraktivt at spare op, inden man anskaffer sig et forbrugsgode, som man kunne ønske sig. Vi må væk fra den situation, at man først skaffer sig godet ved at have lånt og så bagefter afdrager og har forskellige skattebegunstigelser, så de,

der har sparet op, næsten har været med til at betale til låntagernes forbrug.

Dette sigte er rigtigt. Vi møder det i lovforslaget om kreditkøb, hvor man skal betale mindst 30 pct. af kontantprisen i udbetaling og kreditkøbsprisen skal betales inden 3 år fra aftalens indgåelse. Det mener vi er et klart og rigtigt sigte, som vi helt ud kan tilslutte os.

Det næste lovforslag, jeg vil sige et par ord om, er L 14 vedrørende de rentefri kreditordninger, hvor der er sat en frist på 3 måneder. En af de ting, vi kunne tænke os at undersøge lidt nærmere i udvalget, var, om det netop skulle være 3 måneder. I Kristeligt Folkeparti synes vi, at det faktisk er en lovlig lang periode. Det kunne jo også være løbende måned, eller det kunne være 1½ måned eller en eller anden kortere periode. Netop grænsen på 3 måneder vil vi gerne drøfte og undersøge lidt nærmere under udvalgsarbejdet. Men ellers er sigtet i dette lovforslag helt rigtigt.

Det samme vil vi sige om forhøjelsen af stempelafgiften, hvor det er et spørgsmål om at lægge stempelafgift på aftaler om kontokøb, hvor der ydes kredit osv., en forhøjet afgift. Vi er naturligvis også tilfredse med, at f.eks. lystbåde i udpræget grad bliver ramt af denne stempelafgift, hvis de skal finansieres således, at man må optage et lån for at kunne klare det.

Det sidste lovforslag, jeg vil sige lidt om, er L 5 om afgift af renter af forbrugslån. Her mener vi også at sigtet er helt rigtigt. Meningen er jo, at man først sparer op og ikke blot øger sit forbrug ved låntagning, som jeg har været inde på det.

Men er der så ikke nogle svagheder ved dette forslag? Er det ikke noget med tilbagevirkende kraft? Det finder jeg ikke der er tale om. Det, der er tale om her, svarer til, at man sætter grundskylden op, sætter formueskatten op eller hæver vægtafgiften, for at tage nogle nærliggende paralleller. Principielt mener vi ikke, at der er tale om et lovforslag med tilbagevirkende kraft, men der kan være detaljer i forslaget, som vi gerne undersøger nærmere under udvalgsarbejdet. Her har andre nævnt andelsboliger.

Også jeg vil trække frem, at vi helt ud får ligestillet andelsboliger med ejerboliger, så andelsboliger ikke bliver ringere stillet end ejerboliger. Der er også de mennesker, der

[Kofod-Svendsen]

har optaget nogle reelle boliglån, som formelt er optaget således, at de vil kunne blive opfattet som forbrugslån. Vi vil gerne have en nøje undersøgelse af, hvordan alle reelle forbrugslån kan blive udskilt. De kan være optaget på forskellig måde, men meningen er, at de bliver udskilt, så de bliver friholdt for afgiften.

Flere har ønsket yderligere argumentation for, hvorfor det er uhyre vanskeligt og kompliceret at skelne mellem gamle og nye lån. Når andre er interesseret i den argumentation, så vil jeg da også være interesseret i det under udvalgsarbejdet, selv om vi allerede har hørt meget om det. Jeg mener, at vi skal finde en model, som ikke skaber uoverstigelige administrative vanskeligheder. Det mener jeg er et vigtigt argument at få frem. Det er væsentligt, at man har alle stjerneklare argumenter for et forslag, når det er lagt frem.

Ove Jensen (FP):

Den regering, som ved sin tiltrædelse sagde, at det skulle være lettere at være dansker, vil endnu en gang pålægge befolkningen nye byrder, som vil gøre det meget svært at være dansker.

Det værste ved det hele er, at alle de byrder, man nu vil pålægge befolkningen, ikke vil hjælpe den mindste smule på det, som er formålet med pakken, nemlig at få betalingsbalanceunderskuddet formindsket.

Kartoffelkuren er endnu værre end de traditionelle afgiftspakker, fordi et af forslagene i pakken, nemlig lovforslaget om afgift af renter på forbrugslån, ganske givet i løbet af en kort årrække helt vil afskaffe rentefradragsretten, og hermed er den sidste smule værn, vi har haft imod den totale skatteplyndring, fjernet. Bortset fra denne nyskabelse vil kartoffelkuren have nøjagtig den samme virkning som alle tidligere, traditionelle afgiftspakker.

Formålet er at trække nogle flere skatte-kroner op af de sagesløse skatteyderes lommer. Det har man gjort mange gange før, og hver eneste gang har resultatet været, at det er gået endnu dårligere, at konkurrenceevnen er blevet endnu ringere, hvilket har medført en stagnation i både produktion og eksport, og dermed er betalingsbalanceunderskuddet blevet større. Nøjagtig sådan vil resultatet blive af denne pakke.

Fremskridtspartiet er enig i, at forbruget er for stort, men vi er helt uenige med regeringen i, at det er det private forbrug, der er for stort. Det er derimod det offentlige forbrug, der er for stort. Det er det alt for store offentlige forbrug, der er den virkelige årsag til alle vores problemer. Og så længe man ikke vil erkende dette, kan problemerne heller ikke løses.

Det offentlige forbrug var alt for stort, da regeringen tiltrådte, og det er blevet endnu større under denne regering. For det er jo en stor misforståelse, hvis nogen tror, at de offentlige udgifter er blevet nedsat under denne regering. De offentlige udgifters himmelflugt er fortsat, måske nok med en lidt mindre stigningstakt end under den socialdemokratiske regering, men stigningen er fortsat. Det er det, der er galt, og det er her, der skal sættes ind. Og det kan jo nås endnu, fordi finansloven for 1987 endnu ikke er vedtaget.

Fremskridtspartiet vil spare meget på den kommende finanslov, og det vil selvfølgelig være det bedste.

Men man ville ikke engang behøve at spare ret mange milliarder kroner på den kommende finanslov, før den positive virkning blev meget bedre end hele den kartoffelkur, som vi her behandler. For det er jo de stigende offentlige udgifter, der er skyld i den helt uacceptable stigning, vi har i skattetrykket, som denne regering har gennemført. De tidligere, socialdemokratiske regeringer – og VKR-regeringen for den sags skyld – var jo de rene amatører i at gennemføre skatte- og afgiftsforhøjelser, sammenlignet med denne regering, som virkelig har forstået at trække pengene op af borgernes lommer.

Derfor er løsningen på problemet store offentlige besparelser og skattelettelse i stedet for en fortsat stigning i skattetrykket. Det vil sætte vores omkostninger ned, og det vil medføre, at vi kan producere os ud af vanskelighederne, producere os ud af betalingsbalanceunderskuddet. Det kan vi selvfølgelig kun gøre, hvis vi får nogenlunde de samme konkurrencevilkår som de lande, vi samhandler med, og det har vi jo slet ikke.

Skattetrykket i Danmark er efterhånden dobbelt så højt som i de fleste andre lande, vi samhandler med. Derfor skal man selvfølgelig gennemføre skattelettelse i stedet for ved enhver given lejlighed at forhøje skatterne.

[Ove Jensen]

Det her er som sagt ikke en traditionel afgiftspakke, idet der med den nye renteskat er indledt et meget farligt angreb på rentefradragsretten, der sandsynligvis vil medføre, at rentefradragsretten over en årrække helt bliver afskaffet. Med den nye renteskat vil lønmodtagere og skatteydere med store private renteudgifter blive udsat for en ny voldsom skatteplyndring.

Renteskatten, der skal træde i kraft sammen med skattereformen den 1. januar 1987, nedsætter reelt rentefradragets skattemæssige værdi fra de tidligere ca. 70 pct. til 30 pct. Det er mere end en halvering af den hidtil gældende rentefradragsret. Selv om de skatte- og afgiftsforhøjelser, som firkløverregeringen i hele sin regeringsperiode har gennemført, har voldt store problemer både for skatteydere og for hele samfundsøkonomien, så er det angreb, man her har sat i gang imod rentefradragsretten, derfor en langt mere alvorlig sag. For efter at fradragsretten for betalte skatter blev afskaffet i 1967, har rentefradraget været skatteydernes eneste værn imod den totale skatteplyndring. Det angreb, man nu retter mod rentefradragsretten, bliver ikke det sidste. Der skal ikke meget fantasi til at forestille sig, hvad man vil gøre ved det næste indgreb. Når man på én gang, altså her fra den 1. januar 1987, kan blive enige om at mere end halvere rentefradragsretten på forbrugslån, kan man selvfølgelig også hurtigt blive enige om helt at afskaffe denne fradragsret på forbrugslån, og så kan man jo tænke videre, hvad der så skal ske. I første omgang er boliglån, studielån osv. undtaget, men det vil sikkert heller ikke volde vanskeligheder at blive enig om, at heller ikke de skal være det fremover. Derfor er det en meget farlig vej, man her er kommet ud på, idet det må forudses, at det er begyndelsen til enden på rentefradragsretten.

Selv om forslaget om afgifter på lån, altså lovforslag nr. L 5, er en alvorlig sag, er det næste, lovforslag nr. L 6, ikke meget bedre. Det første forslag medfører en skatteforhøjelse på ca. 1½ mia. kr., lovforslag nr. L 6 betyder, at der skal kræves ca. 800 mill. kr. ind i yderligere stempelafgift. Den forhøjede stempelafgift berører jo næsten alle områder, men der er dog nogle, som bliver specielt hårdt ramt, og der er nogle, som vil blive helt urimeligt behandlet med den måde, lovforslaget er udformet på. Jeg tænker her specielt på

alle de mindre erhvervsdrivende, som driver deres forretning fra det, som man kalder en blandet ejendom, altså en ejendom, hvor man har både sin bopæl og sin forretning.

Det er sådan ifølge forslaget, at stempelafgiften forhøjes for ejerlån fra 1½ pct. til 4 pct., og de ejendomme, der både benyttes til bolig og benyttes erhvervsmæssigt, anses for ejerboliger, hvis mere end halvdelen af etagearealet benyttes privat. Samtidig står der i forslaget, at alle ejendomme, der benyttes erhvervsmæssigt og til udlejningsformål, samt ubebyggede grunde osv. ikke er omfattet af afgiften; altså er formålet med den forhøjede stempelafgift helt klart, at de erhvervsmæssige aktiviteter ikke skal rammes.

I denne tid, hvor man taler meget om, at man skal gøre alt for at få øget produktion og øget beskæftigelse, og at man skal hjælpe erhvervslivet i gang – vi har fået en industriminister, som kommer direkte fra erhvervslivet – vedtager man et forslag, som helt bevidst er en helt speciel straffeekspedition imod de mange tusinde små erhvervsdrivende ude over hele landet. Industriministeren ved sikkert, hvad det er for nogle typer mennesker, der er tale om: det er jo alle de mindre erhvervsdrivende, som har deres forretning, deres værksted, eller hvad det nu er, i deres privatbolig; for dem forhøjer man altså stempelafgiften fra 1½ til 4 pct. uden at blinke. Det er helt urimeligt, og jeg forstår ikke, at regeringen kan gå med til det.

En anden ting, som også springer i øjnene ved forslaget om stempelafgiften, er jo, at man for bilers vedkommende forhøjer stempelafgiften fra 0,1 pct. til 4 pct., altså en 40-dobling, og det bliver endnu mere grelt ved, at man i den tidligere ordning kun opkrævede stempelafgiften af indkøbsprisen plus moms, men nu opkræver den forhøjede stempelafgift af udsalgsprisen.

Jeg ved ikke, om der er nogen til stede fra Centrum-Demokraternes folketingsgruppe, men her har vi igen et typisk eksempel på, hvor hul hele CDs argumentation har været forud for de forskellige folketingsvalg. Man har villet varetage parcelhusejernes interesser og bilejernes interesser, og så kommer der nu med stempelafgiften et forslag, hvor man helt bevidst straffer både parcelhusejere og bilejere endda ganske groft. Men det er som sagt ikke første gang.

[Ove Jensen]

Jeg kan afslutningsvis sige, at Fremskridts-partiet naturligvis vil stemme imod disse to forslag, som jeg her har omtalt, og at vi også vil stemme imod lovforslagene nr. L 8 og L 14. Vi er som sagt overbeviste om, at man ved en offentlig besparelse på et endda ganske lille beløb ville have kunnet opnå en helt anderledes positiv virkning, end disse forslag vil få, idet de efter vores opfattelse kun vil forstærke problemerne, og derudover ligger der altså den farlige nyskabelse i lovforslag nr. L 5, at man er godt i gang med at afskaffe rentefradragsretten – borgernes sidste værn imod den totale skatteplyndring.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Da hr. Albrechtsen, som er VS' ordfører i denne kartoffelpakke, ikke kan være til stede i øjeblikket, skal jeg give udtryk for VS' mening.

Vi mener, at disse forslag i deres helhed er helt uspiselige. Det skyldes først og fremmest forslaget om renteaftgift på forbrugslån. Man kan sige én god ting om det forslag, og det er, at vi dermed har fået gennembrudt en gammel doktrin, nemlig den hellige, ukrænelige rentefradragsret.

VS er modstander af skatteprivilegier, hvor samtlige lønmodtagere skal være med til at finansiere forskellige grupper af skatteyderes mange forskellige fradrag og lovlige skatteunddragelsesmetoder. Vi mener, at princippet selvfølgelig skal være, at hele indkomsten skal udgøre beskatningsgrundlaget, og så skal der være en lav beskatning for små indkomster og en stigende skatteprocent for de høje indkomster, altså en skarp progression. Sådan burde skattesystemet være efter vores mening.

Derfor mener vi også, at f.eks. afskrivningsreglerne for virksomheder, reglerne om nedskrivning af varelagre, lempelsesregler osv. burde ændres, så det blev virksomhedens reelle indtjening, der blev beskattet. Derfor skal alle renteindtægter, aktieudbytter og formuegevinster selvfølgelig også beskattes fuldt ud og beskattes progressivt. Derfor burde ikke mindst rentefradraget afvikles.

Rentefradraget betyder jo, at alle lønmodtagere skal betale tilskud til lånernes renteudgifter. Dette betyder for det første, at renten skrues op, fordi pengeudlånerne selvfølgelig på den måde kan sætte en højere rente. Det

betyder dernæst, at de mange – især lejerne – som har få og små lån, over skatten skal betale for de andres fradrag. Det er selvfølgelig uholdbart, og det allerværste er måske dybest set den splittelse, det har skabt blandt lønmodtagerne, altså mellem lejerne og ejerne, en splittelse, som i allerhøjeste grad har været med til at gøre det muligt for de borgerlige partier at vinde regeringsmagten. F.eks. har partier som Centrum-Demokraterne jo forstået at spille på denne splittelse – ganske dygtigt endda.

VS går altså ind for en afvikling af rentefradraget med en rimelig afviklingstakt – en afviklingstakt, som samtidig med, at man afvikler lejeværdibeskatningen, sikrer, at man ikke driver nogen fra hus og hjem. Denne afvikling af rentefradraget ville være til stor fordel for det store flertal, nemlig for stort set samtlige lejere og den store del af parcelhusejerne, som har almindelige lønindkomster, og som ikke har planlagt at tage nye lån i værditilvæksten, men som via skatten betaler mere til de andres rentefradrag, end de selv får ud af det.

Hertil kommer, at afvikling af rentefradraget ville betyde et fald i huspriserne.

Det forslag, regeringen kommer med her, griber nok en smule ind i rentefradragsretten. Det vil sige, som jeg sagde før, at det genembryder princippet om, at man aldrig kan røre ved rentefradragsretten, men det er i alle henseender, mener vi, forkert udformet. Det betyder helt enkelt, at man vil begrænse den smule fordel, som en almindelig lejer kunne have af rentefradragsretten. Det vil sige, at den, der i forvejen har et nettotab på rentefradragsordningen, fordi de betaler mere til den, end de kan få ud af den, skal have et endnu større nettotab, og at de, der har fordel af rentefradragsordningen, dvs. bolig-ejere med formue og høj indkomst, fortsat skal have denne nettogevinst på almindelige lønmodtageres bekostning.

Dertil kommer, at de selystændige erhvervsdrivende stort set eller nærmere fuldt ud friholdes for indgrebet, sådan som regeringen har formuleret det.

Derfor er det overhovedet ikke forkert at sige ligeud, at det ganske enkelt virker asocialt. Det gør en i forvejen asocial ordning mere asocial. Det gør den sociale skævhed i fordele og ulemper ved rentefradraget endnu mere skæv.

[Elisabeth Bruun Olesen]

Derfor vil VS stemme imod det forslag, og jeg kan sige rent ud, at det, sådan som det er opbygget med en skellen mellem boliglån og andre lån, aldrig vil kunne danne udgangspunkt for en rigtig og ordentlig rentefradragsreform. En sådan må Socialdemokratiet, SF og VS se at blive enige om.

Hvad de andre forslag angår, kunne der såmænd godt være noget hist og pist, som var værd at diskutere. Faktisk er det da ganske klart urimeligt, at kontantbetalingskunder skal betale for andres rentefri kredit, men på den anden side kan disse regler om køb på kredit og stempelafgift jo ikke undgå at gøre det vanskeligere og dyrere for de dårligst stillede at købe nødvendige ting.

Hr. Erhard Jakobsen erkendte jo rent ud i går, at der er fattigdom i Danmark. Dette vil gøre det værre at være fattig, for vi tror, at disse regler i nogle tilfælde ganske enkelt kan afskære den dårligst stillede del af befolkningen fra at få nødvendige anskaffelser, det være sig et TV-apparat, et komfur eller de nødvendige vinterstøvler til børnene. Vi mener faktisk, at det er noget, alle mennesker burde kunne få. At det så er dårligt, at en del af befolkningen er nødt til at købe det på afbetaling, fordi dens økonomi er klemmt i stykker af denne regering, og ikke fordi man er glad for afbetalingsordninger, er et helt andet og meget mere grundlæggende problem, som dette her ikke bidrager til at løse. Et bidrag til det ville derimod være en højere mindsteløn og en kraftig social genopretning.

Vi tror ikke på, at dette her vil fremtvinge en specielt øget opsparing for de dårligst stillede – naturligvis ikke – for når man er lavtlønnet og har haft et reallønsfald gennem de senere år, er det en form for teoretisk debat, man overværer her i Folketinget. Spørgsmålet om opsparing er for mange mennesker i dagens Danmark ren teori, men selvfølgelig er det muligt, og selvfølgelig kan man politisk bestemme sig til, at regeringen tvinger de dårligst stillede og de lavtlønnede til at forbruge endnu mindre, men her må jeg klart sige, at VS ikke kan acceptere noget sådant. Vi mener ikke, at det er den almindelige lønmodtager, som har haft et reallønsfald, der har været årsag til eller den dag i dag er årsag til underskuddet over for udlandet.

Derfor vil jeg generelt om lovforslag nr. L 6 og L 8 sige, at der er detaljer, der kunne diskuteres i sammenhæng med en social gen-

opretning, men helheden og sammenhængen gør, at vi siger et samlet og et klart nej.

Lovforslag nr. L 14 om stop for markedsføring og ydelse af rentefri kreditordninger kunne VS godt have megen sympati for, og det vil vi overveje, men vi siger nej til helheden.

Arne Bjerregaard (KRF):

Jeg er ked af at måtte tage ordet her uden for ordførernes rækker, men jeg må sige, at jer er enig i sigtet med lovforslagene, jeg er enig i de initiativer, som tages, fordi de er nødvendige af hensyn til den økonomiske udvikling. Jeg har lyst til også ved denne lejlighed at fremføre, at jeg allerede i 1983-84 udtalte, at det er nødvendigt med en styring af byggeaktiviteten, og at det er nødvendigt at styre det private forbrug i fremtiden, hvis vi ikke vil løbe ind i nye alvorlige økonomiske problemer, og det er jo netop det, som vi er løbet ind i. Jeg erkender også, at jeg ikke dengang ville være med til at sige, at alt var såre godt, og skabe en optimisme, som der ikke var så megen, tror jeg, grobund for, som man gav udtryk for, for netop derved skabte man det overforbrug, som vi nu konstaterer, fordi folk troede, vi nu er ude over alle problemer.

Vi gør det rigtige på det forkerte tidspunkt eller næsten altid for sent. Det rigtige i disse forslag er at bremse fremtidens forbrug, men det er ikke rigtigt at straffe dem, som man ikke i tide ville sige til at vi må bremse forbruget.

Derfor er jeg nødt til at sige, at jeg vil ikke være med til at ramme dem, som i tillid til gældende lovgivning har indrettet sig på en bestemt måde med hensyn til deres låneoptagelse. Jeg finder det ikke rigtigt, at jeg, fordi jeg har optaget 300.000 kr. i lån med pant, skal slippe for en skat på 8.000 kr., medens min nabo, som ikke har fået dette pant, skal betale. Det er ikke retfærdigt, og det kan ikke være rimeligt, for vi har handlet ud fra de samme interesser, nemlig at skaffe os nogle forbrugsgoder, men jeg slipper, og sideanden skal betale.

Derfor er jeg altså nødt til at sige, at jeg ikke kan medvirke til, at dette kommer til at virke for lån optaget før den 7. oktober 1986.

Lenger (SF):

[Lenger]

Som hr. Jes Lunde sagde, vil jeg gerne sige noget nærmere om lovforslag nr. L 8, forslag til lov om ændring af lov om køb på kredit. Kreditkøbsloven har jo aldrig været tænkt som et redskab i regeringens økonomiske politik. Helt tilbage fra den allerførste rigsdagsdebat om afbetalingsloven, som den hed dengang – det var i 1896 – fremgik det helt klart, at formålet med loven var at beskytte den svage part i et handelsforhold, og det antog man med rette var køberen. Det har altid været det bærende hensyn i kreditkøbsloven, også i de ændringer, der kom ind i den for fire år siden. At loven så to gange tidligere har været anvendt i den økonomiske politik, er en anden sag, og de to tilfælde er i øvrigt i sig selv ganske interessante set i relation til regeringens forslag her i dag.

Første gang var i 1954, men da gjorde man ikke, som regeringen nu foreslår; i stedet indførte man differentierede satser i en periode på tre år, hvor den minimale udbetaling på f.eks. personbiler, motorcykler og knallerter var 40 pct., medens den var 25 pct. for alle andre varer, og det er en konstruktion, som vi i øvrigt også kender fra andre lande, og som der er en vis fornuft i.

Anden gang man anvendte kreditkøbsloven i den økonomiske politik, var i 1966, hvor udbetalingskravet blev hævet fra 15 pct. til de 20 pct., som vi har i dag. Og det interessante ved den vedtagelse var, at Det Konservative Folkeparti ikke kunne medvirke til at gennemføre loven, og det er nok så interessant, hvordan Det Konservative Folkeparti begrundede den stillingtagen. Man siger i sin mindretalsudtalelse:

»Mindretallet mener, at lovforslaget, hvis det overhovedet har nogen forbrugsbegrænsende virkning, rummer en risiko for at ramme handelen med visse danske produkter som radio, fjernsyn og køleskabe, hvor den danske industri i forvejen arbejder under afsætningsvanskeligheder.«

Det var, hvad de konservative sagde, sidste gang man anvendte kreditkøbsloven på denne måde, og det sagde de måske med en vis ret.

Set ud fra en isoleret kreditkøbslovsbetragtning kan der være meget fornuftigt i at stramme reglerne for kreditkøb; selv om kreditkøb er den eneste løsning for nogle, f.eks. unge mennesker, der skal etablere sig, er det sjældent en god løsning. Set ud fra den en-

kelte virksomheds betragtning er det farligt om end fristende at basere sin omsætning på kreditkøb. Det gør den sårbar, og det er formentlig den sårbarhed, som de konservative tænkte på i 1966. Jeg kunne godt forestille mig, at et lovforslag som L 8 ville være et problem for f.eks. Bang & Olufsen.

Problemet er, at man så at sige har produceret forud, har baseret sine udvidelser og sin medarbejderstab på et forbrugsniveau, der ligger forud for forbrugsmulighederne og altså derfor er kunstigt. Den dag, forbrugsmuligheden skal indhente forbruget, bliver der et hul, der kan være et ganske alvorligt problem. Hvor usundt det end er at producere på baggrund af et forbrug på forskud, er der problemer, hvis muligheden for kreditkøb forringes, og især hvis den forringes hurtigt.

Set ud fra den enkelte købers situation er det en alvorlig fristelse, når kreditmulighederne er for gode; man falder let for fristelsen, tanken er snublende nær: når jeg nu alligevel skal spare 400 kr. op om måneden til min video, hvorfor så ikke gå ned og hente den med det samme? Men så er det, man er blevet slave af sin gæld, nødt til at tjene mere og mere, og når man har betalt sin gæld, bliver der let plads i budgettet til en ny fristelse, til et nyt månedligt afdrag til afløsning for det gamle. Når der så oven i købet er en risiko for, at forbrugsgodet, den vare, man hentede 3 år tidligere, efterhånden er slidt op eller afløst af en endnu mere avanceret model, som reklamerne fortæller at man absolut må have, ja, så er man på den igen, for man kan ikke spare op til udskiftningen, mens man betaler af på den gamle. Det er skruen uden ende.

Derfor kan der være god fornuft i at se nærmere på kreditkulturen. Den er stærkt vanedannende, den er usund for den enkelte og for samfundet, som er nødt til at producere mere og mere, forbruge mere og mere og så at sige tvinge den enkelte til at se mere på den materielle fremgang end på den kvalitative. Forbrugersamfundet sidder på den måde fast i en klemme, fordi det har baseret sig på, at folk bruger mere, end de tjener, hvilket i sig selv er usympatisk, men altså også giver problemer i det øjeblik, man forsøger at bremse op.

Men dette forslag drejer sig jo ikke primært om kreditkulturen, men om regeringens

[Lønger]

økonomiske politik. Det er så dyrt at købe på kredit, at de mennesker, som kan låne på enhver anden måde, naturligvis vil foretrække det og naturligvis har foretrukket det. Kreditkulturens tvungne dyrkere er jo i høj grad folk, som ikke har andre måder at låne på – ja, end ikke har andre måder at skaffe sig goder og inventar på end ved at købe på afbetaling. Når to unge mennesker mødes og forelsker sig og sød musik opstår og amorerne svæver i luften, så er det jo ikke ligefrem indlysende, at de nu absolut har lyst til at sidde på to ølkasser og spise deres kartoffelsuppe, og så er det, at dette forslag kommer ind i billedet og virker på samme måde som en skat på amorer.

Men kreditkulturen er jo også med i kartoffelkuren ud over dette lovforslag, og det er sådan set det, der gør det helt uacceptabelt, fordi kreditkulturen også er omfattet af indgrebet over for renterne, og kreditkulturen er med, fordi forslaget om stempelafgifter også virker på den, og med dette forslag kommer den så med for tredje gang.

Hvor usunde, hvor kostbare disse kreditformer altså end er, er det altså de kreditformer mere end pengeinstitutterne, der benyttes af de fleste dårligt stillede, og de rammes ikke én, ikke to, men hele tre gange på den måde, som indgrebet er udformet. Det synes jeg er uretfærdigt, selv om jeg som sagt meget gerne vil være med til at se nærmere på, hvordan vi kan afvikle kreditkulturen, som den har udformet sig. Men så skal det være som led i en helt anden økonomisk politik, og en måde at begrænse kreditkøbet på var måske i stedet at se på, hvordan disse kreditkortkæder får deres midler, og være med til at begrænse kreditkortet ved at stoppe op for finansieringen allerede i første led.

Hvis vi ser tilbage på tidligere lovgivning på dette område, viser det sig, at det er et rent og skært tilfælde, at vi i dag har en kreditkøbslov, som ikke i hvert fald delvis omfatter de erhvervsdrivende, således at man også delvis ville være kommet til at ramme dem med dette indgreb.

Man har tidligere sagt i en lovgivning på kreditområdet, at der var brug for den samme beskyttelse af den svage part, nemlig køberen, når det drejede sig om små erhvervsdrivende, der købte deres varer ind til forbrug i virksomheden. Hvis man nu havde haft den slags synspunkter inde i billedet, da

man vedtog kreditkøbsloven i sin tid, ville vi her have stået med en helt anden kreds, som regeringens indgreb ville have ramt mere eller mindre tilfældigt. Det er altså et tilfælde, at vi ikke får fat på de erhvervsdrivende, fordi man af nogle helt andre politiske grunde har valgt at tage dem ud.

Hvis regeringen troede på virkningen af sin egen renteaftgift, kunne kreditkulturen vel også begrænses ved den del af indgrebet – den renteaftgift virker jo også dér. Desuden virker den på allerede indgåede afbetalingskøb, og det kan under ingen omstændigheder begrundes i nogen som helst betalingsbalance, al den stund de varer, der er købt ind, allerede har belastet betalingsbalancen én gang, og de kan vel ikke komme til at belaste betalingsbalancen en gang mere, uanset om de er med eller ikke er med i dette indgreb.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Det har jo været en meget interessant og lang debat, vi har haft om et af lovforslagene i kartoffelkuren, nemlig det lovforslag, der lægger en afgift på forbrugsrenter. Den har været interessant, fordi næsten alle, der har taget ordet, har erklæret sig fuldstændig enige i det sigte, lovgivningen har haft, og altså synes, at det er en rigtig politik, regeringen fører ved at skride ind over for det lånefinansierede forbrug og derved forsøge at fremme opsparing og begrænse kreditgivning. Det er der i og for sig ikke noget overraskende i, for det er nøjagtig den samme målsætning, som var målsætningen for skattereformen, nemlig at fremme opsparingen og begrænse kreditgivningen, og det er klart, at de partier, der står bag skattereformen, også må støtte dette sigte.

På den anden side blev der jo stillet en række spørgsmål og rejst kritik mod nogle af de midler, som er angivet i det foreliggende lovforslag, og jeg skal forsøge at sammenfatte nogle af disse hovedproblemer og give et svar på det.

Inden jeg gør det, vil jeg lige understrege, hvad der er lovens sigte. Det er som nævnt at fremme opsparing og begrænse kreditgivning, men det er regeringens tro, at dette lovforslag i forbindelse med de andre lovforslag, der er led i kartoffelkuren, vil medføre et rentefald, og vi ønsker, at dette rentefald skal komme, fordi det vil styrke vores pro-

[Ministeren for skatter og afgifter]

duktion, vores beskæftigelse og vores konkurrenceevne og derfor klart bidrage til at forbedre det økonomiske klima i samfundet, men vi ønsker ikke, at et rentefald samtidig skal give anledning til et større forbrug ved at gøre det nemmere at lånefinansiere et forbrug. Den teknik, som er grundlag for lovforslaget, er, at forbrugsrenter altid vil ligge over de renter, som vores produktive erhverv, der skal sikre beskæftigelsen, skal betale, for netop derved at gøre vort erhvervsliv mere konkurrencedygt.

Man har så her harceleret en lille smule over, at jeg igennem årene og mange andre med mig – i hvert fald har næsten alle her inde i Folketinget sagt det – har gjort gældende, at en sondring mellem erhvervskredit og privat kredit, en sondring mellem erhvervsgæld og privat gæld og en sondring mellem erhvervsrenter og private renter er umulig. Det behøver man ikke harcelere over, det vil jeg da gerne bekræfte: dette er simpelt hen umuligt, og derfor har vi heller ikke gjort det her i loven. Vi opstiller ikke en sondring mellem erhvervsgæld og privat gæld. Vi opstiller nogle definitioner; vi definerer, hvad der i relation til loven skal være erhvervsgæld, og hvad der i relation til loven skal være privat gæld. Disse definitioner er jo ikke grebet ud af luften, de bygger på de begreber, som vi har knæsat i skattereforens virksomhedsordning. Det, der er renter inden for virksomhedsordningen, og det, der er gæld, der går ind under virksomhedsordningen, er erhvervsgæld. Det, der er gæld uden for virksomhedsordningen, er privat gæld. Det er en definition, vi har valgt i skattereforenen. Vi finder, den vil være brugbar dér, og det er den samme definition, vi har valgt i denne lov. For de erhvervsdrivende, som er uden for virksomhedsordningen, har vi skabt en skematisk regel, som i det store og hele følger samme princip, ikke i alle detaljer, fordi det er uden for virksomhedsordningen.

Så når sagkyndige økonomer som professor Thorkil Kristensen siger, at man ikke kan sondre mellem erhvervsgæld og privat gæld, har de da ret – det er jeg enig med ham i – men jeg har da heller aldrig forsøgt en sådan sondring, og der ligger ikke en sådan sondring i lovforslaget; der ligger en definition, en beskrivelse af to begreber, og det er klart, at vi vil kunne arbejde med sådanne beskri-

velser i denne lovgivning på samme måde, som man kan arbejde med den som led i skattereforenen.

Man har dernæst rejst det spørgsmål, hvem der egentlig betaler denne forbrugsrenteafgift, og man har sagt – det var den socialdemokratiske ordfører, hr. Lykketoft – at det er børnefamilier, yngre familier og alle dem, som vi vil gavne efter skattereforenen, som nu skal til at betale forbrugsrenteafgift.

For det første er det ikke rigtigt, og for det andet – og det er nok så væsentligt – er det en forkert problemstilling. Det, vi laver med denne lovgivning, er jo ikke en skattelovgivning, som rammer hvem som helst i dette land. Det er navnlig ikke en skattelovgivning, som man ikke kan unddrage sig, hvis man vil – man behøver jo ovehovedet ikke at komme ind under loven. Det, vi laver, er en afgift på de personer, der har et lånefinansieret forbrug; i det omfang man vælger et lånefinansieret forbrug, skal man altså betale en afgift. Har man ikke et lånefinansieret forbrug, skal man altså ikke betale den afgift. Så enkelt er det.

Ser vi på statistikken – og jeg har tidligere i eftermiddag redegjort for, hvorledes den er udregnet – ved vi altså, at over 50 pct. af afgiften betales af 507.000 familier, og det er de familier, der har den højeste bruttoindkomst i dette land, medens husstande, der har under 200.000 kr., altså betaler et langt lavere beløb af denne afgift. Det er der heller ikke noget overraskende i, for det er også noget, som vi har vidst, dengang vi forhandlede skattereforenen, nemlig at de store rentefradrag netop findes i mellemindkomsterne og de høje indkomster. Der er altså ikke noget asocialt eller antisocialt i denne lovgivning; den slutter sig nøje til dem, der har det virkelige forbrug.

Man kunne også rejse det spørgsmål, om ordningen særligt rammer nogle udvalgte grupper: lønmodtagere, lejere, nye parcelshavere eller de mindre selvstændige. Til dette kan jeg sige, at det ved den samlede nyordning af boligfinansieringen, der følger af nogle af de lovforslag, som vil blive behandlet senere i dag, netop er tilstræbt, at lån, der ydes mod sikkerhed i boligen, skal være lån til finansieringen af boligen, herunder forbedringer, vedligeholdelser og ombygninger. Selv om parcelhusejere måtte have en friværdi i boligen, kan de kun afgiftsfrit belåne

[Ministeren for skatter og afgifter]

denne friværdi til boligformål, eventuelt til erhvervsformål, som i hvert fald går helt udenfor. Man kan altså ikke afgiftsfrit belåne friværdien til et almindeligt privatforbrug. Lejere stilles ikke ringere end parcelhusejere, da lejere har de samme muligheder eller måske ligefrem bedre muligheder for at foretage opsparing uden for boligen og for at anvende denne opsparing netop til finansiering af forbrug.

For erhvervsdrivende har grundprincippet om, at det enkelte lån jo ikke kan formålsbestemmes, udmøntet sig i den af mig før omtalte skematiske model, som tilsiger, at de erhvervsdrivende altid kan have renteudgifter svarende til kapitalafkastet af de fysiske erhvervsaktiver, uden at der skal beregnes afgift.

Reglerne medfører, at erhvervsdrivende, der ikke har stort finansieringsbehov i virksomheden, til en vis grad kan anvende lån i virksomheden til forbrug. Dette følger netop af det valgte nettoprincip, hvorefter jo også lønmodtagere uden afgift kan have forbrugsrenter svarende til renterne af deres opsparing.

Jeg skal gerne endnu en gang i denne forbindelse besvare hr. Rahbæk Møllers spørgsmål. Personer, der er under virksomhedsordningen, og som i virksomhedsordningen har en positiv kapitalkonto, kan anvende denne kapitalkonto til deres private forbrug. Det kan de gøre, og det er der ikke noget mærkeligt i, det kan også andre, der sparer op, gøre, for en positiv kapitalkonto er opsparing. Men jeg vover den påstand – og det er den, jeg gav udtryk for tidligere – at det ville være fantastisk uøkonomisk, at nogen, der har en positiv kapitalkonto, og som vil være i virksomhedsordningen, gør dette, for de kan måske nok spare de 2 pct., der er tale om efter denne lov, men de mister til gengæld den fordel på 18 pct., som vil være differencen i de tilfælde, hvor der er mening i at gå ind i virksomhedsordningen, mellem den progressive beskatning på 68 pct. og de 50 pct., eventuelt 56 pct., som vil være kapitalafkastbeskatningen. Men det er jeg meget, meget villig til at forklare hr. Rahbæk Møller og hr. Thoft, når drøftelserne begynder i udvalget.

Man har så rejst det spørgsmål, om denne lovgivning kolliderer med skattereformen. Det gør den ikke, den kolliderer ikke med skattereformens sigte, den er tværtimod en

videreførelse af skattereformens sigte. For det andet er det sådan, at den lovgivning, vi har lavet, ikke er en skat; afgiften bliver ikke opkrævet sammen med skatten, og den virker ikke som en skat, allerede af den grund at man kan unddrage sig systemet, hvad man jo ikke kan med nogen anden skat i dette land.

Det kan ikke være sådan – og det tror jeg nu heller ikke at man mener i Socialdemokratiet – at man, fordi man har lavet en skattereform, som jeg går ud fra begge parter skrupuløst overholder i overensstemmelse med de aftaler, der er indgået, dermed har fastlåst et afgiftsniveau for dette land for al fremtid. Tænker man sig, at vi havde valgt en anden model, at vi i stedet for at lave et lovforslag som det foregående havde lagt en moms på renter, der blev betalt – og det ville jo virke stort set på samme måde – ja, så ville man jo ikke på nogen som helst måde have talt om, at det er i strid med skattereformen.

Man har endvidere sagt, at skattereformens symmetri mellem skatten på kapitalindkomster og på kapitaludgifter er slået i stykker. Det vil den være, hvis man altså ikke accepterer – hvad man bør gøre – at der her er tale om en punktafgift. Men selv i så fald er synspunktet jo ikke rigtigt. Skattereformens bestræbelser på at lave symmetri med kapitalindkomster og kapitaludgifter blev lavet med henblik på en ganske bestemt ting, nemlig at undgå og at modvirke skattearbitrage, der var foranlediget af, at renteudgifter havde en større skattemæssig værdi end de indtægter, man opnåede. Derved var der ligefrem en opfordring til at stifte gæld, skaffe sig renteudgifter og anvende gældens netto-provenu til investering i nogle indtægter, der var lavere beskattet. Det, vi har gjort, er det stik modsatte: at formindske værdien af udgifter. Der ligger altså ingen opfordring her til skattearbitrage eller noget andet, der strider mod skattereformen.

Man har endvidere diskuteret spørgsmålet om, hvorvidt der er noget uheldigt i, at denne lovgivning også omfatter gamle lån, altså lån fra før den 7. oktober 1986. Deroverfor vil jeg gerne rejse det spørgsmål: er det nu så fantastisk rimeligt, at gamle lån – lån, der er stiftet før den 7. oktober 1986 – absolut burde ligge uden for denne lov, skønt renterne af disse lån først betales i 1987? Er det så

[Ministeren for skatter og afgifter]

fantastisk rimeligt, at de, der har sikret sig med store forbrugslån, for al fremtid skulle kunne skabe sig et lånefinansieret forbrug inden for de udgifter, som de mere eller mindre tilfældigt har sikret sig?

Der er jo ikke tale om tilbagevirkende kraft, der er jo ikke tale om, at vi tager en yderligere afgift af nogle renter, der for længst er betalt. Vi tager afgift af noget, der sker ude i fremtiden, nemlig efter 1. januar 1987, på samme måde som den, der har købt sig et hus, må finde sig i, at der på et eller andet tidspunkt sker en stigning i ejendoms-skatteerne, der vil ramme såvel nye som gamle grundejere. De personer, der før lovforslagets vedtagelse har stiftet gæld til finansiering af forbrug, og som selv har valgt at fordele udgifterne til dette forbrug over en lang fremtidig periode, har gjort det med viden om, at de økonomiske vilkår – og det gælder både deres egne økonomiske vilkår og samfundets økonomiske vilkår – ikke nødvendigvis er de samme i hele lånets løbetid.

Spørgsmålet er, om der virkelig er grund til, at man komplicerer hele systemet ved her at gøre en forskel mellem noget, der i virkeligheden ikke er forskelligt. Man kunne måske teoretisk tænke sig, at man sagde: alle de renter, som er betalt inden den 7. oktober 1986, er gamle renter, og man kan godt fremtidig have et rentebeløb, der svarer til det, man har betalt inden den 7. oktober 1986, uden at man skal betale afgift. Men hvis det er tilfældet, hvordan klarer man så følgende to situationer?

Lad os tænke os, at en person har lånt 2-3 mill. kr. i en bank – det er der mange der har gjort – for at købe aktier eller obligationer og tjene kursgevinsten, altså den fuldstændig lovlige skattearbitrage, vi har i dette land. Den pågældende har måske betalt 3-400.000 kr. i renter om året. Så sker der det, at lånet er tilbagebetalt, måske den 1. oktober har den pågældende afviklet sin transaktion. Der vil stadig væk være et tal, der hedder: gamle renter betalt i 1986 på ca. 400.000 kr. Jamen det kan da ikke være meningen, at disse 400.000 kr. skal føres frem i fremtiden som gammel gæld.

Nu er eksemplet trods alt forenklet. Jeg har kun talt om ét lånearrangement, men vi har 850.000 skatteydere, der har rentefradrag på deres selvangivelse, og skatteydere har mere end ét låneengagement: de kan have

bankgæld, de kan have en købekontrakt på en radio, de kan skyldes bilfinansiering og lign., og det vil sige, at man skulle følge 3, 4, 5 gange 850.000 lånetransaktioner for simpelt hen at kunne konstatere, hvorvidt gælden eksisterer endnu, og hvorvidt en rente er betalt på den ene eller den anden transaktion. Det er klart, at dette teknisk er uigennemførligt, men det er også klart, at det heller ikke kan være nogen særlig rimelig ordening.

Endelig har man rejst spørgsmålet om, hvorvidt ordningen kunne laves på en helt anden måde, og dér har fru Aase Olesen fra Det Radikale Venstre fremsat nogle meget interessante tanker, f.eks. at den afgift, som opkræves efter loven, i virkeligheden skal komme tilbage til den, der har betalt den, under en eller anden form. Fru Aase Olesen har af gode grunde ikke nærmere specificeret, under hvilken form det skulle komme tilbage. Jeg kan kun sige, at jeg er meget villig til at se på, om det kan lade sig gøre, at man opretter ca. 850.000 tvangsopsparingskonti, eller hvad man nu skal kalde det, hvor man sætter beløbene ind for at se, om de kan anvendes på forskellig måde, og jeg er da også meget parat til at tage et sådant spørgsmål med i de drøftelser, vi skal have i udvalget.

Der er yderligere rejst en række andre spørgsmål, som alle er vigtige. Der er rejst spørgsmål om andelsboliger; det er et vigtigt problem, og jeg er sikker på, det er et problem, der vil kunne finde sin løsning om ikke i denne lovgivning så i det lovforslag, min kollega boligministeren vil fremsætte om de forskellige nye former for boliglån. Alle disse spørgsmål vil der være god lejlighed til at drøfte i udvalget, og jeg ser frem til nogle konstruktive drøftelser, som alle svarer til den enighed, der har manifesteret sig om denne lovgivnings sigte og formål.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Ministeren svarede jo nu på mit spørgsmål og bekræftede, at erhvervsdrivende frit kan belåne deres erhvervsformue afgiftsfrit. Det svar takker jeg selvfølgelig for. Men ministeren kunne ikke gøre det uden at komme med to usandheder i den forbindelse. Den ene var, at det ville modsvares af, at folk ville miste 18 pct. Jamen det forudsætter, at de

[Rahbæk Møller]

optager lån i virksomhedsdelen, men det vil de jo ikke gøre, for det ville være tåbeligt; de vil ganske enkelt optage lån privat, og så kommer den effekt ikke.

Den anden usandhed var, at ministeren sagde, det var meget rimeligt, for de havde jo en opsparing, og enhver, der har opsparing, kan modregne den i renteudgiften. Det er heller ikke rigtigt, når det drejer sig om fast ejendom. Lad os tage et eksempel: en gods-ejer med en friværdi på 1 mill. kr. kan afgiftsfrit belåne den, uanset om det er til erhvervs- eller til privatformål. En lønmodtager med en friværdi i sin bolig kan ikke belåne den uden at betale strafrente, så der er en forskel. Erhvervsdrivende er favoriserede i det system, ministeren foreslår.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Uanset hvor kønt ministeren taler, er det en kendsgerning, at folk, der har optaget lån tilbage i tiden, bliver ramt af loven med tilbagevirkende kraft; det kan ikke bortforklares. Så kan der komme lige så mange skatteekspertes, professorer, eller hvad de end måtte kalde sig – sådan virker det. Det er lovgivning med tilbagevirkende kraft. Efter besættelsestiden sagde man i øvrigt, at det forhåbentlig var sidste gang, man skulle vedtage den slags ting.

Men det var ikke derfor, jeg kom herop; det var for at få afklaret en ting.

Lad os nu forestille os en lønmodtager, der bliver syg og får en indtægtsnedgang, så han bliver tvunget til at optage et lån i sin bolig. Bliver vedkommende ramt af ministerens lovforslag?

Jeg vil samtidig gerne spørge, om en selvstændig, som bliver ramt af en sygdom, og som tvinges til at optage et lån, bliver straffet. Jeg spørger bl.a. på baggrund af det, hr. Rahbæk Møller var inde på. Er der en forskelsbehandling dér? Jeg vil bede ministeren om at få et svar her i salen, for det går måske, som det plejer, nemlig at disse lovforslag bliver hastet igennem Folketinget, således at der bagefter er en lang række uafklarede spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Aase Olesen (RV):

Jeg noterede mig, at ministeren var villig til at se på forslaget om at oprette pensionsopsparingskonti – det synes jeg vi skal kalde det i stedet for tvangsopsparing, men det kan vi jo diskutere – men der var et tal, jeg lige ville anholde, idet ministeren sagde, at man så kunne oprette 850.000. Jeg ved ikke, hvordan det tal er kommet frem, men hvis det er det antal husstande, man har regnet med skulle bidrage til finansministerens kasse, vil jeg minde om, at jeg i mit indlæg sagde, at man kunne tale om at lave en vis nedre grænse. Der er ingen grund til at lave pensionsopsparingskonti på 75 kr. Den slags små beløb tager finansministeren sikkert imod, men vi kunne jo finde en eller anden grænse. Hvis vi f.eks. siger, at der ikke skal betales noget ind – hvis man går ud fra gennemsnitstallene i opstillingen – der er under 200 kr., er allerede 51 pct. af husstandene uden for beregningen; disse 850.000 skal vi altså tage med et eller andet minus ved.

(Kort bemærkning).

Lenger (SF):

Hr. Thoft og ministeren har jo tidligere været inde i en diskussion om mulighederne for at spekulere i restskatten, og dem vil jeg gerne bringe ind i denne debat, for de bliver jo påvirket af det lovindgreb, der foreligger. Jeg vil gerne fortælle ministeren om et eksempel på en erhvervsgruppe, der typisk i 1985 har tjent omkring 200.000 kr., og som i 1987 kommer til at tjene omkring 280.000 kr., en erhvervsgruppe, hvor der er ca. 179. Hvis man antager, at en fra den erhvervsgruppe har en gæld på, skal vi sige 100.000 kr. – men det er for så vidt lige meget, hvad gælden er på – er det jo meningen med dette indgreb, at man skal betale en afgift af renterne på den gæld, man har. Men hvis man nu som mange andre siger: der er ingen grund til at indgive forskudsregistrering; jeg lader bare skattevæsenet fremskrive min indtægt fra 1985 og bruge den som grundlag for forskudsskatten i 1987, så kan man – det har man altid kunnet – opnå en renteindtægt, som man kan score lige ned i lommen, hvis man vel at mærke betaler restskatten, inden fristen udløber. Men vil ministeren så ikke bekræfte, at man med det indgreb, som ligger her, ud over den gevinst, som man hele tiden har kunnet få ved at spekulere i rest-

[Lenger]

skatten, nu yderligere får en gevinst. Man kan nemlig nedbringe sin renteaftgift til staten, hvis man er så heldig, at man har en vis indkomststigning fra 1985 til 1987, eller hvis man bevidst forskudsregistrerer for lavt, eller hvis man af andre grunde har mulighed for at oparbejde en restskat. Vil ministeren bekræfte, at det er en ekstra gevinst, som man får, hvis man er så heldig at tilhøre denne erhvervsgruppe og har en smule gæld?

Lykketoft (S):

Jeg lyttede naturligvis med stor interesse til Det Radikale Venstres ordfører, fru Aase Olesen, som kom med en helt ny konstruktion til vores forhåbentlig meget interessante overvejelser i Folketingets skatte- og afgiftsudvalg. Jeg synes, det var spændende tanker, og jeg synes, det var uhyre spændende at opleve, at der altså ikke er mere hold på flertalskonstellationerne her i Tinget, end at der muligvis kan komme et helt andet forslag ud af det i løbet af weekenden. Det vil vi selvfølgelig deltage med interesse i diskussionen om.

Vi har ikke på noget tidspunkt afvist andre konstruktioner, vi har kun afvist den, regeringen har lagt frem her. Som jeg sagde indledningsvis, synes jeg, det havde været både fornuftigt og meget klædeligt af regeringen, hvis den, inden den havde bevæget sig ud på noget, som entydigt påvirker skattereformens forudsætninger, havde taget en egentlig forhandling med alle de partier, den har lavet skattereform med.

Skatteministeren gentog jo i sit indlæg den påstand, at når noget var godt i virksomhedsordningen, måtte det også kunne bruges til at bygge denne karnap ovenpå med. I den anledning vil jeg gerne sige til skatteministeren, at hvis han var kommet med det synspunkt til Socialdemokratiet, før han havde gjort dette forslag færdig, ville vi have sagt til ham: jamen hvis der skal være ræson i at bruge virksomhedsordningen som grundlag for dette her, må man lave nogle ændringer i virksomhedsordningen. Og hvis regeringen og Det Radikale Venstre agter at gennemføre dette forslag, må vi forbeholde os at søge et flertal for at lave disse ændringer i virksomhedsordningen.

Jeg har sagt det flere gange, men vil gentage det, for at skatteministeren ikke skal få

nogen anledning til at misforstå det igen næste gang: vi mener ikke, at virksomhedsordningens opdelinger er anvendelige til at finde ud af, hvad de erhvervsdrivende skal afgiftsbelægges af efter denne lovgivning. Vi mener, det giver anledning til nogle helt urimeligt gunstige særbehandlinger af en lang række erhvervsdrivende. Og forudsætningen for, at man overhovedet skulle kunne overveje med fornuft at bruge en virksomhedsordningskonstruktion som udgangspunkt for det, der skal afgiftsbelægges, var, at man tog hele den måde, man lader især de erhvervsdrivendes faste ejendom gå ind på, op til diskussion, og at man tog op til diskussion, hvilke typer virksomhed der overhovedet kan gå ind i virksomhedsordningen. Jeg synes faktisk, det er helt urimeligt, at skatteministeren dels ikke har prøvet at diskutere det her med sine forligspartnere forinden, dels frejdigt står her på talerstolen og siger: jamen Socialdemokratiet har jo selv godkendt virksomhedsordningen, altså må dette her være i orden. Det er ikke i orden, skatteminister! Det er meget, meget langt fra at være i orden.

Dernæst siger skatteministeren: jamen i og med, at man har denne automatiske opdeling i virksomhedsordningen, har man ikke nogen konkret sondring – sådan forstod jeg den længere og måske lidt uklare udredning, der kom – på den enkelte gældspost af, hvad der er erhverv, og hvad der er forbrug. Det er selvfølgelig rigtigt – i den lov – men skatteministeren har jo også fremsat forslag til en anden lov, nemlig om stempelafgift, hvor man nu vil have de stakkels tinglysningsmyndigheder til at sidde og se på ejerpantebrevne og finde ud af, om de skal bruges til erhvervsmæssige formål eller de skal bruges til noget andet. Det vil sige, at der skal sidde nogle folk på dommerkontorerne og løse den umulige konkrete sondring, hvad et lån, der skal til at optages, mon skal bruges til. Det er alligevel gevaldigt i forhold til alle de diskussioner, man har haft om præcis den vanskelighed.

Jeg kan ikke lade være med at sige, at jeg synes, alt dette her illustrerer, at der er tale om et helt uacceptabelt juristeri, når man hævder, at dette forslag skulle være udtryk for – jeg tror, udtrykket var »en skrupuløs overholdelse af et indgået forlig«. Jeg synes, det er skrupelløst juristeri at hævde det.

[Lykketoff]

Det eneste, jeg var enig med skatteministeren i, var, at det ville være urimeligt, hvis man skulle gøre det nemmere for spekulanter. Og jeg forstår, at skatteministeren synes, det var et charmerende træk ved det i øvrigt meget mangelfulde forslag, vi her har til behandling, at det kunne ramme nogle spekulanter: folk, der havde lånefinansieret køb af aktier, investeringsbeviser osv. med henblik på spekulationsgevinster. Den egenskab kan det selvfølgelig have i nogle sammenhænge. Det skal vi ikke kritisere specielt. Vi har nævnt, hvad det er, vi mener er problemet. Men hvis skatteministeren havde været oprigtigt optaget af at gøre noget ved spekulationsgevinsterne, havde der været mange chancer tidligere i dette Ting. Bl.a. havde Socialdemokratiet i foråret et forslag om ændring af aktiemarkedets beskatning til diskussion, og da synes jeg ikke jeg hørte skatteministeren som tilhænger af at gøre noget ved problemerne. Derfor synes jeg altså, at det i forhold til alle de problemer, man rejser, er en lidt svagelig argumentation at komme med for dette forslag. Der findes andre løsninger på det eneste problem, det måske angriber rigtigt.

Jes Lunde (SF):

Der tegner sig her i folketingssalen i denne sag et klart flertal, som siger, at der skal ske afgørende ændringer i de lovforslag, regeringen har fremsat, og det synes jeg er tilfredsstillende. Det er et flertal, som ikke alene omfatter SF, VS og Socialdemokratiet, det omfatter også Det Radikale Venstre og også, så vidt jeg har forstået, nogle stykker i regeringspartierne. Så det er altså oven i købet et komfortabelt flertal, som siger, at der skal ske ændringer. Derfor synes jeg, det ville være rart, om skatteministeren ville tage konsekvensen af det og begynde at arbejde konstruktivt på at ændre det i den retning, som der er et klart flertal for; ellers bliver det jo en meget lang udvalgsbehandling, vi får.

Når ministeren skal kommentere, hvilke muligheder der er for at rette forslaget op, hører vi jo, at der remses de dårligst tænkelige løsninger op. Ministeren kan en masse gode eksempler på, hvordan man ikke kan løse problemerne. Det vidste vi godt. Jeg kan også finde på mange måder, hvorpå man ikke kan løse problemerne. Det, vi er interes-

serede i, er løsningsforslag, der duer, og det synes jeg ministeren og hans embedsmænd har en forpligtelse til nu at begynde at bidrage med, eftersom der er et politisk flertal her, som siger, at det simpelt hen skal ske.

Ministeren siger bl.a. – og det skal jeg også lige knytte en bemærkning til – at denne lovgivning ikke har til hensigt at bringe penge i statskassen, men har til hensigt at ændre folks adfærd, og at man kan unddrage sig, hvis man vil. Det sidste er måske lidt flot formuleret, for det er jo ikke alle, der kan slippe ud af deres gældsforhold i løbet af 3 måneder, og det skal de jo, for hvis de skal undgå afgiften, skal de fjerne al den gæld, der kommer ind under afgiften, inden 1. januar.

Måske var det en løsning at overveje fra ministerens side at lave en afdragsprofil i disse ting, så man sagde: nuvel, vi skal have ændret folks adfærd, vi skal faktisk have gjort det sådan, at de sparer mere op og afdrager mere på deres gæld. Kunne man så ikke lave et system, der fik folk til det? Og hvis ikke de ville, kunne de selvfølgelig få lov til at beholde deres gæld, men så blev de ramt af afgiften. Det er lidt for flot at sige, at folk sagtens kan komme ud af dette, de kan bare fjerne deres gæld. Det er nu ikke alle, der kan fjerne en gæld i løbet af 3 måneder; det tror jeg i hvert fald næppe mange med almindelige indkomster vil være i stand til.

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Både hr. Dohrmann og hr. Lenger stillede nogle interessante spørgsmål. Hr. Dohrmann spurgte: hvis en lønmodtager bliver syg og han så skal låne penge, skal der så betales afgift af dette forbrugslåns renter? Og hvis en selvstændig bliver syg, skal han så gøre det? Svaret er, at det skal de begge to, såfremt de har nogle nettorentudgifter. Der er ingen forskel. Det gælder både lønmodtageren og den selvstændige erhvervsdrivende, at loven bygger på et nettorentebegreb. Det vil sige, at hvis lønmodtageren har en opsparing, som giver ham nogle renteindtægter, men han desuagtet tager et lån og får nogle renteudgifter, som ikke overstiger hans renteindtægter, så er der ingen afgift, og det samme gælder for den erhvervsdrivende; hvis han har en opsparing i sin virksomhed, skal han heller ikke betale nogen afgift.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Hr. Lengers spørgsmål kan i virkeligheden besvares på samme måde: hvis der er en nettorenteindtægt, skal der ikke betales afgift. Der står ikke noget i loven om, hvorledes man kan erhverve sig en nettorenteindtægt. Det er jo et helt andet problem, som ikke kommer det her ved, men derfor var hr. Lengers eksempel for så vidt fornøjeligt.

Hr. Lykketoft har, synes jeg, i dag været lidt skarpere og lidt frejdigere i tonen, end han plejer at være. Det har han naturligvis lov til, men man kan få en mistanke om, at det måske er, fordi hr. Lykketofts sag ikke er så god. Man kan i hvert fald sige med sikkerhed, at hr. Lykketofts logik i dag ikke er så god.

Det er da en besynderlig logik at sige, at fordi regeringen tager et begreb, som vi har gennemarbejdet under de månedlange drøftelser om virksomhedsordningen, og anvender det i en lov, hvori hr. Lykketoft ikke finder dette begreb anvendeligt, er han frit stillet til at lave virksomhedsordningen om. Jamen hvad er det dog for en logik? Er der patent på begreberne? Vi har taget begreberne, vi har ikke lavet virksomhedsordningen om, ikke på ét eneste punkt. Virksomhedsordningen står i den lov, der blev vedtaget herom, og som Socialdemokratiet naturligvis også stemte for. Vi har taget et begreb fra den lov, fordi vi mener, at vi dér finder et brugbart begreb, og sat det over i en anden lov, som Socialdemokratiet i og for sig godt kan lide sigtet med, men som det ikke kan lide teknikken i. Det kan da aldrig nogen sinde give Socialdemokratiet nogen legitimation for at lave virksomhedsbegrebet om uden om sine aftalepartnere.

Så fik hr. Lykketoft gjort adskilligt ud af, at jeg nævnte eksemplet med arbitragespekulanterne, og sagde, at det var da godt, at jeg kritiserede dem. Nej, jeg kritiserede faktisk ikke arbitragespekulanterne. Dette, at man kan låne penge i en bank og sætte dem i aktier eller obligationer, er en fuldt lovlig transaktion. At der er folk, der kan lide det, og som vil løbe den risiko – og mange har tabt penge på det – er deres problem, ikke vores. Det, jeg sagde, var bare, at hvis man havde gjort det og man havde haft en stor renteutgift i 1986, er det fuldstændig urimeligt, at man af den grund skal slippe for at betale afgift af et relativt stort forbrug i det kom-

mende år. Det er en kritik, som naturligvis er berettiget.

Hr. Jes Lunde var ked af, at jeg kun kom med eksempler, der viste, at denne sondring imellem før og efter den 7. oktober ikke duede, og ville gerne have, at jeg kom med et eksempel, hvor den duede. Der findes ikke sådan et eksempel. Det, man hele tiden må tænke på, er 2 ting. For det første: de oplysninger, som borgerne skal give myndighederne, skal de give i foråret 1988, og det er meget få mennesker i dette land, der ved, nøjagtigt hvilke gældsposter, renteutgifter, afdrag og lign. der eksisterede den 7. oktober 1986, altså 1½ år tilbage. Det er meget få mennesker her i dette hus, der kan sige med sikkerhed, hvad de havde af gældsposter og renteutgifter 1½ år tilbage.

Det er én af grundene. En anden grund er naturligvis, at vi netop i det kommende år har belastet ligningssystemet med en meget stor opgave, nemlig at gennemføre skattereformen. Hvis man overbelastet ligningssystemet, og hvis man overbelastet borgernes oplysningspligt i forhold til ligningssystemet, vil det projekt, som et stort flertal i Folketinget er enig om, og som det er meget vigtigt at gennemføre, ikke kunne gennemføres på en ordentlig måde, og det er en risiko, der ikke er værd at løbe. Derfor findes der ingen metoder, hvorefter man kan undgå den risiko og samtidig få en brugbar sondring.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Skatteministerens svar til hr. Dohrmann var vildledende. Skatteministeren hævdede, at lønmodtagere og erhvervsdrivende blev behandlet ens. Det er rigtigt, når det drejer sig om renteindtægter, dem kan de begge modregne, men derudover kan den erhvervsdrivende modregne en friværdi i sin erhvervsjendom; lønmodtageren kan ikke modregne en friværdi i sin bolig. Det betyder i praksis, at stort set alle erhvervsdrivende er fritaget for denne afgift. Det er kun nogle få selvstændige med cirka nul erhvervs kapital, der vil blive ramt af den, mens den typiske lønmodtager vil blive ramt. Der er ingen parallelitet.

Formanden:

[Formanden]

Det er en førstebehandling, og jeg har tænkt mig at foreslå udvalgsbehandling; derfor er de næste to de allersidste korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg er nødt til at gentage over for skatteministeren, at jeg betragter det som et fantastisk spillfægteri og et utilladeligt juristeri på den ene side at påstå, at en ændring af skatte- og afgiftslovgivningen, der reelt reducerer skatteværdien af visse rentefradrag fra 50 til 30 pct., er fuldt medholdeligt i forhold til skattereformen, mens nødvendige ændringer i virksomhedsordningsbegrebet, som vil være konsekvensen af en gennemførelse af denne tankegang – hvis den overhovedet skal virke bare nogenlunde rimeligt i forholdet mellem lønmodtagere og selvstændige erhvervsdrivende – ville være et brud på skattereformen. Den argumentation nægter jeg simpelt hen at anerkende.

(Kort bemærkning).

Lenger (SF):

Jeg vil blot sige, at den argumentation jo også kunne bruges, hvis det nu var en 50 pct.s afgift, der var tale om.

Grunden til, at jeg gik på talerstolen, var imidlertid, at jeg gerne ville sige tak til ministeren for det svar, jeg fik, for hermed har vi jo fået bekræftet, at det ikke blot er en god forretning at fastsætte sin forskudsregistrering for lavt – man får 1½ års skatterabat på renterne – men med indgrebet, som kommer her, vil der også være erhvervsgrupper – og der er selvfølgelig flere erhvervsgrupper end den, jeg talte om lige før – som ud over det kan få ekstra 20 pct.s gevinst på ikke at forskudsregistrere korrekt. Og de grupper, der har mulighed for at indgive en for lav forskudsregistrering, er i hvert fald ikke lønmodtagere, men primært selvstændige erhvervsdrivende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene under punkterne 3 og 4 henvises til skatte- og afgiftsudvalget, at lovforslaget under punkt 5 henvises til retsudvalget, og at lovforslaget under punkt 6 henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om uddannelsesopsparing.

Af undervisningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 7/10 86).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 8 og 9 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 11:

Forslag til lov om ændring af lov om boligsparekontrakter. (Fremme af opsparing til boligformål).

Af boligministeren (Thor Pedersen).

(Fremsat 7/10 86).

9) Første behandling af lovforslag nr. L 7:

Forslag til lov om ændring af forskellige skatte- og afgiftslove. (Konsekvenser af forslag til uddannelsesopsparing og boligsparekontrakter).

Af ministeren for skatter og afgifter (Foi-gel).

(Fremsat 7/10 86).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Lissa Mathiasen (S):

Det kan være fornuftigt at spare op til boligformål, det kan også være fornuftigt at spare op til uddannelse, ligesom det vel i øvrigt er fornuftigt at spare op, hvis man ønsker sig et eller andet. Socialdemokratiet vil da heller ikke afvise, at det i visse sammenhænge kan være fornuftigt at præmiere den, der sparer op til et givet formål. Det, der er